

Obrana

**Slovensko
v NATO**

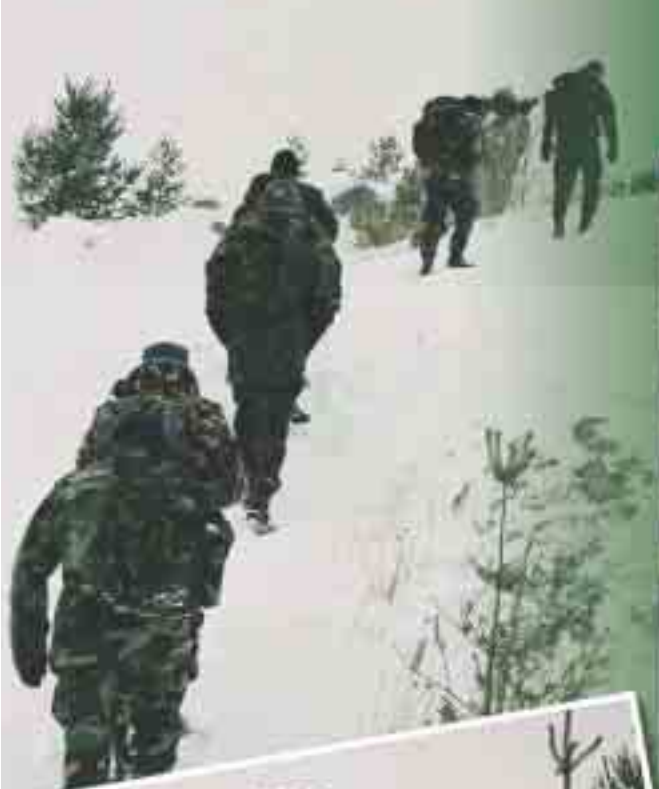
V operáciách aliancie

Chemici nikdy nesklamú

ISSN 1336 - 1910

9 771336 191007

Príslušníci kurzu pre nižších štábných dôstojníkov zo strednej a východnej Európy (JSOC), ktorí od polovice januára pôsobia v priestoroch Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši pod gesciou Veľkej Británie a Holandska, dostali v druhý marcový týždeň poriadne zabrať. V rámci svojho 12-týždňového kurzu mali na programe praktický výcvik v teréne. Hlavný inštruktor kurzu, britský podplukovník Andy Fenton síce nepredpokladal, že ich v marci zastihne také mrazivé počasie s množstvom snehu, ale napriek tomu ho nepovažoval za prekážku. „Frekvenciou sa musia oboznámiť s praktickou činnosťou v teréne a presvedčiť svojich inštruktorov, že dobre zvládli všetko to, čo sa dosiaľ naučili v učebniach. Pripravujeme ich predsa okrem iného aj na prácu v štábných postoch pri plánovaní výcviku a operácií v rámci programu Partnerstvo za mier. Musia si zvyknúť plniť tieto úlohy aj v náročných klimatických podmienkach,“ poznamenal podplukovník Fenton. Majori Ivan Lipniskhi z Bulharska a Torobek Kolubaev z Kirgizska sa síce

v ostrom vetre a hustom snežení necítili práve najlepšie, lebo doma takúto nepohodu zažívajú len zriedkakedy, ale ďalej plnili úlohy v skupinke, spoločne s príslušníkom OS SR kapitánom Jaroslavom Barillom. Mali ochrániť strategický most v pohorskej oblasti do príchodu hlavných síl. Major Radek Hasala z českej armády berie svoju účasť na kurze ako dobrú príležitosť získať potrebné teoretické i praktické skúsenosti pre svoju ďalšiu vojenskú kariéru. „Spoločne, pod dohľadom britských a holandských inštruktorov riešime mnohé úlohy, s ktorými sa budeme stretávať pri plánovaní a uskutočňovaní mnohonárodných operácií. Je to úplne iná situácia, ako keď podobné úlohy plníme len v rámci svojej armády. Pracovné skupinky tvoria príslušníci rôznych štátov. Každý má svoje zažitie postupy a stereotypy, ale aj národné zvláštnosti. Na Liptove sa učíme, ako ich čo najlepšie zladiť a spoločne splniť úlohu,“ vyhlásil Radek. Napriek nepriazni počasia pod Vysokými Tatrami a zlej orientácii v hustom snežení, príslušníci kurzu zo 17 krajín strednej a východnej Európy, ale taktiež aj zo strednej Ázie most ubránili a urobili zasa jeden z dôležitých krokov k budúcej efektívnej medzinárodnej spolupráci pri riešení krízových situácií a ich následkov.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 06/2004
Do výroby zadané: 11. 3. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO,
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847

Zástupca šéfredaktora:
pplk. Mgr. Jozef MICHNICA,
tel.: 0960 312 980

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ,
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520

Redaktori:
pplk. Milan ČIPKA, tel.: 0960 312 980
pplk. Ing. Andrej GÁFRIK, tel.: 0960 313 054
Jozef ŽIAK, tel.: 0960 312 984

Fotografi:
Peter DOVINA, Miroslav GYÜRÖSI
Tel.: 0960 312 395

Jazyková úprava:
PhDr. Soňa RÁČKOVÁ

Vedúci vydania:
Milan ČIPKA

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA KOD KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: slezakovam@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia
Mediaprint Kapa, PoNS

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
Magnet Press, Slovakia, s. r. o.
Teslova 12, P. O. Box 169
830 00 Bratislava 3
Tel./fax: 02/44 45 45 59 – predplatné
Tel./fax: 02/44 45 46 28 – administratíva
E-mail: magnet@press.sk
www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadaná a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Rimavskosobotskí chemici ...	4 - 5
Rozhovor s ministrom obrany	6
Partneri v NATO	7
Náš kredit stúpa	8
Cesta za vojakmi do Kosova ...	9
Predstavujeme krajiny aliancie: Slovenská republika	10 - 13
Technika – Drobníčky	14 - 15
Trenažerový systém tanku TST-72	16 - 19
DANA – skvelá „dáma“ z Dubnice	20
NATO tour	21
Z útvarov	22
Ozbrojené sily SR v operáciách aliancie	23 - 25
Analýza: Cesta SR do NATO	26 - 28
Športové kluby nahradí centrum	30 - 31
Kultúra v zelenom	32
Oddych	33
Fotografie na titulnej strane: Slovenskí vojaci už niekoľko rokov spolupracujú s vojakmi z armád krajín NATO počas mierových misii i v rámci medzinárodných vojenských cvičení	

Foto Peter DOVINA
Pavol VITKO

Editoriál

„Dátum ceremónie, počas ktorej privítame nových členov a vztyčíme ich vlajky vedľa vlajok existujúcich členov aliancie, je 2. apríla,“ oznámil koncom februára hovorca NATO James Appathurai. Od druhého apríla bude mať teda aj Slovensko plné práva členov a prístup k tajným materiálom Severoatlantickej aliancie. Ako riadny člen sa bude okrem iného vzápätí podieľať na príprave júnového samitu NATO v Istanbuli.

Vážení čitatelia, v tomto čísle OBRANY sme pre vás pripravili články, ktoré sa z veľkej časti venujú našej príprave na vstup do NATO a s tým súvisiacim opatreniam. Všetci tí, ktorí sa na tomto úspechu podieľali a ktorí už pred rokmi verili, že raz túto metú dosiahneme, si s veľkou pravdepodobnosťou vo svojej mysli premietnu film o tom, ako to všetko prebiehalo. Budú spomínať na slovne proklamovanú transatlantickú orientáciu, ale aj na reálne bezpečnostnopolitické tápanie z minulého desaťročia. Budú vedieť, že znovuzískavanie dôvery zo strany partnerov v NATO po roku 1998 stálo Slovensko a jeho novú vládnu garnitúru vedenú Mikulášom Dzurindom nemálo síl a nebolo bez komplikácií. Prijatie strategických bezpečnostnopolitických dokumentov štátu, ktoré do parlamentu predkladala táto vláda v roku 2001 a na ktorých príprave sa podieľali predovšetkým odborníci rezortu obrany však znamenalo definitívne podanie partnerskej ruky Severoatlantickej aliancii a jej cieľom. To je politická rovina. A vojenská? Treba povedať, že vojaci mali v Bruseli dôveru aj vtedy, keď ju politici strácali. Zabezpečovanie interoperability, štandardizácie, jazyková príprava, cvičenia, spoločné operácie. Boli to roky tvrdej roboty.

Prichádzajú prvé benefity. Môžeme pripomenúť, že minister obrany Juraj Liška pred štvrtým rokom symbolicky podakoval vojakom základnej služby len po ich polročnom pôsobení v uniforme. Od roku 2006 nebudú ozbrojené sily povolávať na vojenčinu vôbec. Za pripomenutie stojí i ústretový fakt, že náš minister dal legislatívne pripraviť bezplatný prevod prebytočného nehnuteľného majetku v správe rezortu obrany nielen na orgány štátu, ale aj na samosprávy miest a obcí – v ich pokladniciach by sa totiž v súčasnosti len ťažko našli prostriedky na ich kúpu. Redukcia a zefektívnenie ozbrojených síl súvisí aj s výhodami vyplývajúcimi z kolektívnej bezpečnosti. Pričom, samozrejme, práve to zefektívnenie sa priamo viaže na naše povinnosti členského štátu NATO.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Príslušníci práporu sa
podieľali aj na vojenských
skúškach súpravy
na dekontamináciu
osôb (SDO)

Chemici nikdy nesklamali

Výcviková základňa radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (rchbo) v Rimavskej Sobote je už minulosťou. Posledný decembrový deň 2003 bola základňa reorganizovaná na prápor rchbo.

Každá zmena prináša starosti veliteľom a ich podriadeným. Tak je to aj v tejto gemerskej posádke. Ako však zdôrazňujú „chemici“, všetko sa dá zvládnuť vrátane pôsobenia v operáciách NATO.

„V podstate väčšina funkcionárov práporu sú nováčikovia, takže našou hlavnou úlohou je vytvoriť dokonale zladený tím,“ zdôraznil náčelník štábu práporu mjr. Róbert Tarič. Noví ľudia nie sú len v štábe, ale aj v jednotkách. Do rôt prišlo najviac ľudí z Martina po tom, ako sa nenašlo pre nich miesto v nových štruktúrach práporu okamžitej reakcie.

Náčelník štábu pri objasňovaní úloh na tento rok zdôraznil, že najdôležitejším momentom bude vytvorenie deklarovanej 1. roty rchbo: „Mala by byť pripravená na nasadenie na našom území, ale aj mimo Slovenska, samozrejme i v operáciách aliancie. O to viac, že práve vojenský chemici majú byť jedným z prínosov OS SR do aliančných štruktúr. Predpokladáme, že do dvoch rokov bude perfektne pripravená a vycvičená. Tým samozrejme netvrdím, že napríklad dnes nemáme pripravených odborníkov a špecialistov. Niekoľko príslušníkov práporu má skúsenosti z bojových operácií v Iraku a z ďalších misií v zahraničí. V prípade 1. roty ide však o deklarovanú jednotku, ktorá musí spĺňať najprísnejšie kritériá a požiadavky.“

V minulom roku sa chemici zúčastnili na dvoch cvičeniach vo Vojenskom výcvikovom priestore na Lešti a cvičili aj na špeciálnom cvičisku v Zemianskych Kostolnoch. Tento rok si to zopakujú. Okrem spomínaných akcií sa budú pripravovať aj na septembrové cvičenie Hranica 2004.

Skúsenosti nezapadnú prachom

Pri vytváraní deklarovanej jednotky, ale aj pri príprave ostatných príslušníkov práporu sa začínajú využívať poznatky tých, ktorí sa zúčastnili na misií v zahraničí. „Tieto skúsenosti u nás nezapadnú prachom. Niektoré z nich zapracujeme do

pracujeme na nových. Napríklad pripravujeme nové postupy na prieskum či dekontamináciu, v ktorých sa objavujú najnovšie poznatky vojakov nasadených v zahraničí. Je to zásluha aj takých nadšencov, akým je napríklad zástupca veliteľa mjr. Štefan Bova,“ nezabudol pripomenúť mjr. R. Tarič.

Skúšky a odborníci

V rimavskosobotskom prápore rchbo sa na nedostatok práce nemôžu sťažovať. Okrem starostí spojených s reorganizáciou a pravdepodobne aj redislokáciou sa v minulom, ale najmä v tomto roku aktívne podieľajú na vojenských skúškach nových zariadení, prístrojov a techniky.

Okrem skúšok „chemického“ ľahkého pancierovaného bojového vozidla Aligator ich čakajú vojenské skúšky prenosného laboratória, dýchacieho prístroja a odevu pre záchranné jednotky. „To je len časť úloh, ktoré musíme zvládnuť.“

Pribudnú k nim testy mobilného pracoviska náčelníka rchbo. V týchto dňoch končíme s doplnkovými vojenskými skúškami súpravy na dekontamináciu osôb. Možno už na jeseň začneme testovať nové dekontaminačné vozidlo. Je to málo, alebo veľa?“ nahlas zauvažoval náčelník štábu. No a samozrejme – ďalšie povinnosti vyplývajú z úloh súvisiacich so vstupom do NATO.

Minister obrany SR Juraj Liška potvrdil, že jedným z druhov vojsk, ktoré Ozbrojené sily SR pripravujú na využitie v operáciách aliancie, budú jednotky radiačnej, chemickej a biologickej ochrany.

nových metodík výcviku. Jednou z nich je pripraviť chemikov na zabezpečovanie humanitárnej pomoci. Zažili to napríklad chlapci v Iraku pri rozváňaní pitnej vody. Udržať dav niekoľkých desiatok ľudí a pritom nikoho nezraníť – to je umenie,“ zdôraznil náčelník štábu.

„Bohužiaľ, v niektorých prípadoch používame ešte staré metodiky výcviku, ale

Náčelník štábu v súvislosti s výcvikom svojich podriadených pripomenul: „Nechcem, aby to vyznelo alibisticky, ale je rozdiel medzi prípravou napríklad mechanizovaných jednotiek a odborným výcvikom chemikov. U nás sa robí chyba len raz a trvá dlho pokým pripravíme dobrého odborníka. Možno je to jeden z dôvodov, prečo nemáme obsadené všetky voľné miesta. Chýbajú nám poddôstojníci, mužstvo, ale taktiež laboranti. Ak k nám prídu ľudia, ktorí nemajú vzťah k chémii, je to potom s nimi zložité,“ mieni mjr. R. Tarič.

Pravdepodobne sa chemici z Rimavskej Soboty nevyhnú sťahovaniu do novej posádky. Chemici tak prídu o ďalších odborníkov, a to je škoda. Väčšina z nich chce však ďalej slúžiť a pokračovať v dôstojnej tradícii svojho druhu vojska.

Dvojstranu pripravil Milan ČIPKA

Foto autor a archív Róberta HROMADU

Naši chemici pri jednom z mnohých nácvikov na operácii v Iraku

Dva dni do veterána?!

Otázka z titulku je na mieste. Naši vojaci, zúčastňujúci sa na misiách, získavajú štatút vojnového veterána až vtedy, keď odslúžia 90 dní mimo územia nášho štátu. Npor. Róbert Hromada z rimavskosobotského práporu radiačnej chemickej a biologickej ochrany (rchbo) patrí k tým, ktorí sa vlni vrátili z operácie Iracká sloboda po 88 dňoch. Chýbajú im teda dva dni.

Náčelníkovi mobilného laboratória npor. Hromadovi z práporu rchbo nejde ani tak o to, či bude alebo nebude veteránom. Ide mu skôr o to, aby sa nezabúdalo na tých, ktorí sa zúčastnili na bojových operáciách v skutočnej vojne.

Nadporučík nevyštudoval vysokú vojenskú školu. Je absolventom Chemicko-technologickej fakulty STÚ v Bratislave. „Po promóciách ma čakala vojna v Dolnom Kubíne v železničnom vojsku. Kde inde som mohol skončiť, ako nie u chemikov,“ pousmial sa nadporučík. Nasledovala služba v Zemianskych Kostoľanoch, nakoniec zakotvil na Gemeri. Po skončení misie v Kuvajte a v Iraku aj on musel čakať v personálnej zálohe na miesto v ozbrojených silách. Nerád spomína na toto obdobie. Radšej sa pozerá do budúcnosti.

Doteraz najvýznamnejšou a zároveň najdramatickejšou udalosťou v jeho živote (okrem nedávnej svadby) bolo spomínaných 88 dní v Iraku. „Prvé pocity... Uvedomovali sme si, že ak budú použité chemické zbrane, budeme prvými vojakmi na Slovensku s takýmto neslávny primátom. Po prvých poplachoch už nikto z nás netúžil po získaní takéhoto prvenstva,“ poznamenal s napoly vážnym hlasom náčelník laboratória. Špičkový chemik vie o čom hovorí. Neviditeľný nepriateľ je vždy ten najnebezpečnejší. Aj preto by on i jeho spolubojovníci privítali zmiernenie tvrdení uvedeného zákona o vojnových veteránoch.

A ešte niečo. Npor. Hromada sa už pred odchodom do Iraku zúčastnil na testoch supermoderného diaľkového detektora na zisťovanie bojových toxických chemických látok DD-CWA. „Je to vynikajúce zariadenie, o ktoré bol v operácii Iraqi Freedom až neskutočne veľký záujem. Od kolegov zo spojeneckých armád sme počuli len slová chvály a uznania,“ zdôraznil. Mimochodom, v tomto roku mu končí dočasný pomer v ozbrojených silách. Jeho nadriadení si nevedia predstaviť, že by takýto talentovaný a skúsený dôstojník mal opustiť rady vojenských chemikov.

Nadporučík Róbert Hromada s kolegami pripravuje na operácii v Iraku diaľkový detektor na zisťovanie bojových toxických chemických látok DD-CWA

Minister obrany Juraj Liška: NATO ako výzva

■ Pán minister, od 2. apríla zaveje nad centrálou Severoatlantickej aliance v Bruseli aj zástava Slovenskej republiky. Ako by ste z hľadiska politicko-historických súvislostí mohli komentovať tento okamih?

Vstup do NATO vytvorí novú kvalitu v medzinárodnom postavení Slovenska. Slovensko získa pozíciu, o akej ešte pred pár rokmi mohlo iba snívať. Umožní nám zúčastniť sa na významných rozhodovacích procesoch, ale zároveň so sebou prináša aj jasný diel zodpovednosti, ktorá nám, povedzme si úprimne, nezaškodí. Je to pre nás obrovská výzva dokázať si, že máme na to, aby sme boli plnohodnotným členom tohto spoločenstva.

■ Ťažiskovými dokumentmi v rámci prípravy našej republiky na vstup do NATO, ktoré boli prijaté ešte v roku 2001, bola bezpečnostná, vojenská a obranná stratégia. Prečo ste sa ich rozhodli modifikovať?

21. storočie je v bezpečnostnej oblasti obdobím nových asymetrických hrozieb, rizík a bezpečnostných výziev. NATO sa ukázalo byť jediným efektívnym nástrojom kolektívnej obrany v boji s týmito ohrozeniami. S našim vstupom do tohto spoločenstva sme sa museli i my prispôbiť novým výzvam práve aktualizáciou strategických dokumentov. Analýza bezpečnostných výziev, rizík a ohrození SR dokázala, že je nevyhnutné, aby platné strategické dokumenty plne odrážali súčasnú reálnu bezpečnostnú situáciu v globálnom kontexte.

■ V posledných troch rokoch odišli z rezortu obrany v rámci reformy

a reštrukturalizácie doslova tisícky dôstojníkov a tento rok uvedená obmena pokračuje. Na druhej strane – budeme mať dosť vojenských profesionálov kvalitne pripravených na to, aby zaujali pozície v centrále NATO a funkcie priamo kooperujúce s alianciou?

Cieľom prebiehajúcej reformy OS SR je mať malú, ale bojaschopnú armádu. Budeme mať sily, ktoré budú primerane vyzbrojené a dobre vycvičené. Do konca roka 2006 budeme mať kvalitnú profesionálnu armádu. A bude našou povinnosťou mať profesionálov, ktorí dokážu pracovať nielen doma na Slovensku, ale aj v centrále NATO.

■ Avizovali ste prerozdelenie slovenskej účasti v mierových misiách najmä v prospech operácií vedených alianciou alebo krajinami NATO. Aké sú v tomto smere konkrétne zámery?

SR sa zúčastňuje na operáciách NATO v KFOR aj SFOR. Chceme sa aj naďalej aktívne podieľať na stabilizácii bezpečnostnej situácie v konkrétnych regiónoch alebo krajinách v priamej blízkosti hraníc NATO. V súčasnosti vidíme prioritu najmä v pokračujúcom zapojení aliance do stabilizácie Afganistanu v zmysle posilneného mandátu ISAF. Slovensko chce poskytnúť novú kvalitu, a nie kvantitu.

■ Na záver, pán minister, opäť pohľad na slovenskú zástavu nad sídlom aliance a s ním súvisiace vaše želanie...

Slovensko sa stane členom najsilnejšej a najpevnejšej aliance na svete. Budeme sedieť za jedným rokovacím stolom, za ktorým sa budú prijímať všetky dôležité rozhodnutia. Plní sa jeden zo snov mnohých našich generácií. Táto skutočnosť by nás mala nielen naplňovať spokojnosťou a hrdosťou, ale zároveň by nás mala povzbudiť do ďalšej neľahkej práce pri budovaní lepšieho a bezpečnejšieho sveta.

Pavol VITKO
Foto Peter DOVINA

Pozvánka na oslavy vstupu Slovenska do NATO

2. 4. 2004 (piatok)

Bratislava, Hviezdoslavovo námestie:

14.00 – 18.00

Vystúpenie slovenských a zahraničných vojenských kapiel

15.00 – 17.00

Podávanie chuťoviek z jednotlivých členských štátov NATO

Súťaž zručnosti o atraktívne ceny
Autogramiáda osobností Ozbrojených síl SR
– Michal Martikán, Ivan Bella, Jozef Gönci

18.00

Jam session Petra Lipu s vojenskými kapelami

18.40 – 19.00

Spoločné vystúpenie slovenských a zahraničných vojenských kapiel

19.00 – 19.45

Pochod čestných jednotiek členských štátov NATO

Príhovor zástupcu Generálneho štábu OS SR

Príhovor zástupcu MO SR

Príhovor zástupcu MZV

Príhovor predsedu vlády SR

Vztyčenie slovenskej zástavy medzi zástavami členských krajín NATO

Pyrotechnická show – rozsvietenie znaku NATO

Hlavné námestie:

14.00 – 18.00

Vystúpenie slovenských a zahraničných vojenských kapiel

Po ôsmich rokoch zavítal v dňoch 8. a 9. marca na pracovnú návštevu Slovenska minister obrany Bulharskej republiky. Nikolaj Svinarov spolu s ministrom obrany SR Jurajom Liškom rokovali o ďalšej spolupráci v ozbrojených silách oboch krajín a reformách, ktoré súvisia so vstupom oboch krajín do aliancie. Bulharské ozbrojené sily sa za posledných pätnásť rokov podrobili veľmi tvrdej reforme, počas ktorej sa počet ich príslušníkov znížil zo 125-tisíc na 45-tisíc vojakov. Ministri sa zhodli, že obe krajiny majú z minulosti mnoho spoločného, čo vytvára predpoklady na ďalší rozvoj bilaterálnej spolupráce i v rámci aliancie. Sú to napríklad topografické služby, spoločný výcvik prieskumných jednotiek, spolupráca v oblasti zdravotníctva, rekreácií, ale tiež výmena skúseností v oblasti prípravy a výcviku ženijných jednotiek. Bulharsko, podobne ako Slovensko, ponúka do spoločných síl NATO ženijné jednotky. Ministri sa zaoberali aj problematikou ochrany utajovaných skutočností. „Spojené štáty vyžadujú kontrolu utajovaných skutočností na oveľa vyššej úrovni, ako to bolo doteraz. Preto sa snažíme tejto požiadavke venovať väčšiu pozornosť,“ povedal minister N. Svinarov. Zároveň ocenil rýchlu pomoc Slovenska pri likvidácii súčastí bulharského raketového komplexu SS-23. Šéfovia rezortov podpísali dohodu medzi Ministerstvom obrany SR a Bulharska o vzájomnom zabezpečení kvality špeciálnej výroby a služieb, ktorá vytvára predpoklady na užšiu spoluprácu aj v rámci modernizácie ozbrojených síl Slovenska a Bulharska.

- ma -, Foto - pd -

Zo sveta aliancie

Začiatkom marca sa v národnom komplexe v Colorado Springs uskutočnilo prvé spoločné cvičenie protiraketovej obrany v rámci Rady Rusko - NATO, na ktorom sa zúčastnilo 60 odborníkov z Ruska a desiatich členských krajín aliancie. Úlohou cvičenia bolo otestovať efektivitu spoločných experimentálnych koncepcií, ako aj vyskúšať vzájomnú operačnú súčinnosť. Výsledky práce expertov budú základom pre spoločné cvičenie väčších rozmerov naplánované na rok 2005.

...

Pod označením CMX 2004 sa uskutočnilo v dňoch 4. - 10. marca 2004 politickoštábné cvičenie krízového manažmentu Severoatlantickej aliancie. Na cvičeniach, ktoré riadil generálny tajomník NATO, sa zúčastnili všetky členské a pozvané krajiny NATO, ako aj partnerské krajiny aliancie. Slovenská republika sa na cvičení zúčastnila v úlohe pozorovateľa.

...

Severoatlantická aliancia je pripravená vyslať jednotky do Iraku, ak o to požiadava nová iracká vláda. Podľa generálneho tajomníka aliancie Jaapa de Hoop Scheffera OSN by mala dať mandát len stabilizačnej jednotke schválenej suverénnou vládou. „Budeme radi, ak budú splnené obe tieto podmienky,“ uviedol Schefer po stretnutí s poľským premiérom Lezsekom Millerom.

...

Nemecko sa napriek teroristickým útokom v Madride, ktoré si vyžiadali životy najmenej 200 ľudí, nestiahne z Iraku ani Afganistanu. Na tlačovej konferencii v Berlíne to uviedol hovorca nemeckej vlády Béla Anda. Hoci Nemecko bolo proti vojne v Iraku, ďalší týždeň Nemci začnú cvičiť príslušníkov novej irackej polície v meste Abú Dhabí. V Afganistane Nemecko prispieva aj vojensky.

...

Spojené štáty privítali požiadavku Grécka adresovanú NATO na pomoc pri zaistení pokojného priebehu augustových letných olympijských hier. V súvislosti s bombovými útokmi v Madride Grécko oznámilo, že po týchto udalostiach prijme opatrenia na zvýšenie bezpečnosti počas olympiády. Aliancia by mala poskytnúť spravodajskú pomoc pri prevencii pred chemickým, biologickým alebo iným útokom. NATO aj v minulosti poskytovalo svoje služby členským krajinám počas významných udalostí, ako boli samity, ministerské stretnutia a počas zimných OH v roku 2002 v americkom Salt Lake City.

Elita NATO v Redute

Jarné Parlamentné zasadnutie Severoatlantickej aliancie, ktoré sa uskutoční od 28. mája do 1. júna v priestoroch bratislavskej Reduty, bude najväčším multilaterálnym podujatím na takejto vysokej úrovni od vzniku SR. Súhlas s miestom konania zasadnutia vyjadrila delegácia NATO vedená jej tajomníkom Simonom Lunom. V tom čase bude Slovenská republika už členom Severoatlantickej aliancie.

Delegácia Parlamentného zasadnutia (PZ) NATO absolvovala od 5. do 7. marca trojdňovú pracovnú návštevu, počas ktorej rokovala so zástupcami NR SR a ďalších inštitúcií o zabezpečení akcie. So stavom príprav podujatia vyjadrili členovia delegácie spokojnosť.

PZ NATO nie je samitom, ale medziparlamentnou organizáciou poslancov členských štátov, ako aj zástupcov asociovaných krajín NATO a parlamentných pozorovateľov. Zasadá dvakrát ročne - na jar a na jeseň. Je to zároveň fórum poslancov členských krajín, na ktorom sa diskutuje o aktuálnych témach súvisiacich s fungovaním NATO, vrátane jeho rozširovania. Napriek tomu, že medzi PZ NATO a NATO samotným nie je žiadny formálny vzťah, veľmi úzko spolupracujú. Celkovo sa očakáva účasť približne 700 osôb (z toho z parlamentov asociovaných krajín príde 73 zástupcov, z členských štátov NATO 214), vrátane generálneho tajomníka aliancie Jakoba Gijsberta de Hoop Scheffera a najvyšších predstaviteľov PZ NATO. Na čele organizácie sídliacej v Bruseli stojí generálny sekretár Douglas Bereuter. Asociované krajiny majú možnosť participovať na všetkých plenárnych aktivitách, môžu navrhovať riešenia, nemôžu sa však zúčastňovať na hlasovaní ani na rezolúciách.

V súčasnosti má status asociovaného účastníka pätnásť parlamentov zo stredoeurópskych krajín, plus neutrálne Fínsko, Rakúsko a Švajčiarsko. Nedávno oň požiadalo aj Švédsko. V programe PZ NATO budú rokovania jeho piatich výborov a plenárne zasadnutie za účasti najvyšších predstaviteľov SR. Celkové priame náklady na zabezpečenie PZ dosiahnu približne 27 miliónov Sk. Do májového zhromaždenia by sa mali v Redute vynoviť interiéry. Rekonštrukcia priestorov si vyžiada spolu takmer 23,5 milióna korún. Upraví sa predovšetkým koncertná sieň, foyer, malá sála, priľahlé priestory na druhom podlaží, ale i priestory na ďalších podlažiach, ktoré sú verejnosti inak neprístupné.

- mich -

• **Pán minister, ako možno charakterizovať zmenu zahraničnopolitického postavenia Slovenska po našom prijatí za riadneho člena NATO?**

Najväčšou zmenou sa stane to, že už nebudeme objektom, ale subjektom zahraničnej politiky členských štátov Severoatlantickej aliancie. Spolu so vstupom do EÚ sa tak naplnia hlavné zahraničnopolitické ambície našej krajiny. Úprimne priznávam, že som rád, že sa tak stane v čase, keď som ministrom zahraničných vecí.

• **Aký vývoj v rámci samotnej aliancie očakávate po vstupe nových krajín?**

Aliancia sa bude viac zaoberať politikou v juhovýchodnej Európe i na Kaukaze, ale aj na Blízkom východe. Veľa v tomto smere napovedá aj marcová bratislavská konferencia „Towards a Wider Europe: The New Agenda“. Dovolím si povedať, že istou predzvesťou ďalšieho vývoja aliancie bude aj táto konferencia, čím sa iste ešte viac zvýši už i tak rastúci kredit Slovenskej republiky v medzinárodnej politike.

• **V čom bude spočívať prínos Slovenska k spoločnej bezpečnosti?**

Slovensko sa po vstupe do aliancie nemôže stať pasívnym členom NATO. Našou povinnosťou nebude bezpečnosť bez námahy využívať. Bolo by to z našej

Minister zahraničných vecí Eduard Kukan: Náš kredit stúpa

Na fotografii minister zahraničných vecí SR Eduard Kukan a predseda vlády Mikuláš Dzurinda pri jednom z rokovaní s bývalým generálnym tajomníkom NATO lordom George Robertsonom

strany možno aj trochu neférové. Slovensko musí byť aktívnym prvkom spoločnej bezpečnosti. Bratislavská konferencia „Towards a Wider Europe: The New Agenda“ je dôkazom toho, že súčasná politická elita na Slovensku si je toho vedomá. Prvoradými oblasťami, v ktorých chce Slovensko v rámci medzinárodnej bezpečnosti politicky prispievať, bude oblasť západného Balkánu a Kaukaz.

• **Ako ste v rámci prístupového procesu vnímali Ozbrojené sily SR?**

Vojaci sa radi vyjadrujú stručne a výstižne. Preto si dovoľm na vašu otázku odpovedať ako vojak, no úprimne. Ozbrojené sily SR som v rámci prístupového procesu do NATO vnímal a stále vnímam veľmi pozitívne. Majú za sebou skutočne kus dobrej a poctivej roboty, hoci viem, že kus cesty je ešte pred nimi.

Veľvyslanec SR pri NATO Igor Slobodník: S vojakmi som spokojný

• **Pán veľvyslanec, aká je v súčasnosti štruktúra našej misie v centrále aliancie a aký je predpoklad zmeny tejto štruktúry po prijatí Slovenska za riadneho člena NATO?**

Keďže od schválenia Štatútu Stálej delegácie SR pri Organizácii Severoatlantickej zmluvy ministrami zahraničných vecí a obrany v septembri 2002 dochádza k postupnému budovaniu Misie SR ako budúcej členskej krajiny NATO v súlade s týmto štatútom, k žiadnej zásadnej zmene štruktúry úradu po vstupe do aliancie nedôjde. Samozrejme, misia bude premenovaná na delegáciu. Navyše ešte stále sa personálne posilňujú niektoré časti misie, nejde však o štrukturálnu záležitosť, ale o napĺňanie systemizovaných miest. Misiu, a perspektívne delegáciu SR, tvoria dva úseky – civilný a vojenský. Civilný úsek sa ďalej člení na sekcie, konkrétne na politickú sekciu, sekciu obrany a hospodársko-administratívnu sekciu. Politická sekcia je per-

sonálne obsadená predovšetkým zamestnancami ministerstva zahraničných vecí, ale aj iných rezortov. Ministerstvo obrany vysiela svojich zamestnancov do obrannej sekcie misie.

Vojenský úsek predstavuje Úrad vojenského predstaviteľa pri Vojenskom výbore NATO a Úrad vojenského národného predstaviteľa pri Hlavnom veliteľstve spojených ozbrojených síl v Európe (SHAPE), do ktorých svojich príslušníkov vysiela GŠ OS SR. Úrad vojenského národného predstaviteľa fyzicky nesídlí v priestoroch misie, ale v centrále SHAPE v belgickom Monse. Funkčne je samozrejme na misiu prepojený.

• **Ako ste spokojný s prácou vojenskej časti misie?**

Celá misia ešte stále stojí pred veľkou výzvou, a to je jej fungovanie v podmienkach plného členstva v aliancii. Táto kvalitatívna zmena – prechod od aktívneho pozorovateľa k plnohodnotnému členovi – si vyžaduje zvládnuť a identifikovať sa s požiadavkami tak technicko-bezpečnostného (napr. zaistenie efektívnej a bezpečnej komunikácie medzi NATO, delegáciou a jednotlivými rezortmi na Slovensku) ako aj kompetenčno-organizačného charakteru (rýchly, medzirezortný koordinovaný systém inštruovania na zasadnutiach pracovných výborov NATO). Veľmi dôležitou úlohou je aj zaistenie kvalitného personálneho obsadenia misie. V tomto zmysle som spokojný s pozitívnymi zmenami na vojenskom úseku, ktoré mimochodom paralelne prebiehajú aj v „civilnej“ časti misie.

• **Ako je to s presťahovaním misie?**

Dňa 17. marca generálny tajomník NATO slávnostne odovzdal novovybudované krídlo budovy centrál Severoatlantickej aliancie zatiaľ pozvaným, o niekoľko dní už novým členom NATO. Samotné sťahovanie sa v prípade SR uskutočnilo hneď nasledujúci deň. Samozrejme, sťahovanie misie do nových priestorov ešte pred nadobudnutím plného členstva má istú symbolickú, ale aj psychologickú hodnotu: Slovensko sa zasa o jeden viditeľný krôčik posúva smerom od pozície partnera k pozícii spojenca.

Stranu pripravil Pavol VITKO, Foto - p d -, archív redakcie

V krajine nepokoja

„Pokým som chodila priamo medzi Kosovčanov ozbrojená, ich vzťah nebol príliš ústretový, pretože najmä miestni muži to zrejme považovali za istý druh ponižovania,“ spomenula pri našej februárovej návšteve Kosova kapitánka Stella Hrabcová, ktorá v misii KFOR vedenej NATO pôsobí na medzinárodnom veliteľstve v Prištine.

Energická aj elegantná kapitánka Hrabcová kontroluje dodržiavanie smerníc a medzinárodných dohovorov, ktoré sa týkajú predovšetkým odzbrojovania miestnych obyvateľov či rešpektovania pravidiel, v súlade s ktorými sa bývalá Kosovská oslobodzovacia armáda transformovala na Kosovské ochranné zbory. Tie by mali plniť úlohy podobné našej civilnej ochrane. Je nesporné, že odvaha jej nechýba. Veď na svoje kontroly jazdí po málo schodných cestách terénym džípom len s vodičom a miestnym tlmočníkom.

Hliadkovanie pozdĺž kosovsko-srbskej administratívnej hranice, kontroly vozidiel, potláčanie nelegálnej činnosti, preverovanie dedín či poskytovanie bezpečnosti poslednej srbskej osade Sekirača v už len Albáncami obývanom regióne. To všetko patrí v operácii Joint Guardian k úlohám slovenskej mechanizovanej rot, zloženej z príslušníkov trebišovského mechanizovaného práporu.

Slovenskej rote, ktorá je súčasťou česko-slovenského práporu, velí mladý ambiciózny poručík Marián Brinček. Veliteľom celého slovenského kontingentu v Kosove je major Ján Parimucha. Čo sa im v rámci misie osvedčilo a v čom by sa malo logistické zabezpečenie s domovom zlepšiť? „Veľmi sme spokojní napríklad s obrnenými vozidlami Aligator, ktorých však máme deficit. Navyše na opravu jedného z nich sme museli čakať neprimerane dlho,“ dozvedáme sa vo vojenskom tábore Šajkovac od našich vojakov. Nuž, človek sa musí zamyslieť nad tým, čo všetko sľubovali v súvislosti aj s vozidlom Aligator

niektorí predstavitelia slovenského zbrojárskeho priemyslu. Veď ak by jeho výrobu postupne neprevzal Vojenský opravárenský podnik v Trenčíne, ktorého zriaďovateľom je ministerstvo obrany, na ďalšie Aligatory by sme zrejme museli zabudnúť...

Chlapi nedajú dopustiť ani na „vopkárске“ ubytovacie kontajnery. No pokračujú aj v požiadavkách. „Potrebovali by sme aj digitálne fotoaparáty a kamery.“ Načo? Nuž aby mohli dokumentovať prípravu a priebeh niektorých citlivých zásahov a mali tak dôkaz, že postupovali podľa predpisov. Takéto vybavenie je štandardom jednotiek krajín aliance v operácii. Dodávajú, že by sa im zišlo viac súprav termobelizne, karimatky, pršíplášte, taktické vesty či útočné nože. Tiež lepšie batohy – aspoň také, aké majú ich českí kolegovia. „Spolupráca s Čechmi je však výborná a sme radi, že si navzájom môžeme vychádzať v ústrety,“ prízvukujú slovenskí dôstojníci. Rovnaký názor mal aj náčelník Generálneho štábu Armády Českej republiky Pavel Štefka, keď s veliteľom prešovskej mechanizovanej brigády brigádnym generálom Miroslavom Kováčom vyznamenávali nastúpených vojakov.

Neobchádzame ani kríž s pamätníkom jedného z našich vojakov, ktorý v Kosove pri plnení svojich povinností prišiel o život. Bohužiaľ – to bola pri zaistovaní pokoja a bezpečnosti pre iných tá najkruťšia daň. „Ak by vaši vojaci odišli, my musíme odísť ešte o deň skôr, inak by to s nami skončilo zle,“ počuť z úst srbských obyvateľov horskej osady Sekirača. A miestni Albánci? Aj z ich očí vidieť, že sú

vojakom medzinárodných síl vďační za upokojenie situácie, ako aj za to, že časť z nich si v rámci servisných služieb môže pri zahraničných jednotkách privyrobiť. Na druhej strane však vidieť, že túto zem považujú za svoju a budú radi, keď sa cudzie vojská vrátia domov. Lenže – bezpečnostná situácia v tejto časti Balkánu to ešte ani zďaleka nedovoľuje. Po 30. apríli sa preto mnohonárodná brigáda, v rámci ktorej pôsobí aj česko-slovenský prápor, pretransformuje na zoskupenie mechanizovaných rôt. Práve táto operácia v Kosove má ukázať, ako bude pôsobenie jednotiek NATO v budúcnosti vyzeráť. Okrem úloh, ktoré bude jednotka plniť v rámci účelového zoskupenia, najdôležitejšia bude ich pripravenosť, flexibilita a schopnosť operovať na veľkom neznámom priestore za čo najkratší čas. Priestor ich pôsobnosti sa rozšíri na celé Kosovo, v prípade potreby aj na Bosnu a Hercegovinu.

Peter PLUČINSKÝ

(Autor bol z pozície riaditeľa Kancelárie ministra obrany SR vedúcim slovenskej delegácie, ktorá vo februári navštívila našich vojakov v KFOR)

Slovenská republika

Hlavným bojovým typom vzdušných síl
OS SR zostávajú lietadlá MiG-29
Foto Ján FIŤMA

Dňa 2. apríla tohto roka zavlaje pred sídlom NATO v Bruseli slovenská vlajka. Bude to symbolické zavŕšenie dlhodobého úsilia Slovenskej republiky stať sa členom Severoatlantickej aliance a výraz ocenenia reformných krokov, ktoré Slovenská republika uskutočnila v oblasti obrany a bezpečnosti.

Súčasne s vytvorením samostatného štátu – Slovenskej republiky – vznikla 1. januára 1993 aj Armáda Slovenskej republiky (neskôr premenovaná na Ozbrojené sily SR) s príslušnými orgánmi riadenia a velenia. Od samotného jej vzniku v nej prebiehal reformný proces, ktorý bol ovplyvnený predovšetkým vnútropolitickým vývojom, zmeneným medzinárodným vojensko-politickým prostredím, ekonomickými možnosťami štátu a v neposlednom rade snahou o začlenenie Slovenska do západoeurópskych a atlantických vojenských a politických štruktúr.

Dôležitým medzníkom vo vývoji ozbrojených síl sa stal rok 2001, v ktorom Národná rada Slovenskej republiky schválila dokumenty nevyhnutné pre dlhodobý rozvoj ozbrojených síl a reformu celého obranného systému štátu – Bezpečnostnú, Obrannú a Vojenskú stratégiu SR. Tieto dokumenty sa stali základom pre koncepciu Ozbrojené sily – model 2010, ktorú vláda SR schválila 24. októbra 2001 a ktorá bola následne rozpracovaná v Dlhodobom pláne štruktúry a rozvoja Ozbrojených síl SR. Jeho cieľom bolo transformovať Armádu Slo-

venskej republiky na relatívne malé, ale vysoko kvalitné, primerane vyzbrojené a veľmi dobre vycvičené ozbrojené sily schopné brániť slobodu, nezávislosť, územnú celistvosť a suverénitu štátu a schopné integrovať sa do obranných mechanizmov NATO.

Zákon NR SR č. 321/2002 o ozbrojených silách Slovenskej republiky upravil od 1. júla 2002 postavenie základných zložiek Ozbrojených síl SR ako rozhodujúceho výkonného prvku systému obrany republiky, ich úlohy, použitie, riadenie, velenie, kontrolu, mobilizáciu a prípravu.

Úspešné realizovanie plánovanej reformy Ozbrojených síl SR v praxi výrazne prispelo k tomu, že Severoatlantická aliancia na pražskom samite v novembri 2002 pozvala Slovenskú republiku – spolu s ďalšími šiestimi európskymi štátmi – na začatie prístupových rokovaní o vstupe do NATO.

Ozbrojené sily SR

Hlavnou úlohou Ozbrojených síl SR je zaručovať obranu Slovenskej republiky a bezpečnosť štátu pred vonkajším ozbrojeným napadnutím cudzou mocou, ako aj

plniť záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Popri tom sa podieľajú na zachovávaní verejného poriadku, zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc SR, na plnení úloh v čase výnimočného alebo núdzového stavu a pri odstraňovaní jeho následkov, ako aj na plnení úloh v zahraničí pri humanitárnej pomoci, vojenských a mierových pozorovateľských misiách medzinárodných organizácií alebo v rámci vojenských cvičení.

Civilné riadenie ozbrojených síl zaručuje Ústava Slovenskej republiky a iné všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré zverujú právomoc riadiť ozbrojené sily do pôsobnosti civilných ústavných orgánov Slovenskej republiky.

Velenie Ozbrojeným silám SR vykonáva prezident Slovenskej republiky ako ich hlavný veliteľ, ďalej náčelník Generálneho štábu OS SR a ostatní ustanovení velitelia.

Ministerstvo obrany SR, ktoré je integrované s Generálnym štábom OS SR, je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky na zabezpečovanie obrany Slovenskej republiky, výstavbu a riadenie Ozbrojených síl SR a koordináciu činností ostatných štátnych a samosprávnych orgánov pri príprave na obranu Slovenskej republiky.

Ozbrojené sily SR sa skladajú z pozemných síl, vzdušných síl a síl podpory a výcviku. Okrem týchto hlavných zložiek sa na plnení úloh ozbrojených síl podieľajú aj vojenské školy, vojenské súdy, vojenské prokuratúry, vojenské spravo-

dajstvo, vojenská polícia, vyššia vojenská správa, územné vojenské správy a ďalšie organizácie zriadené ministerstvom obrany.

Ozbrojené sily Slovenskej republiky sa budú špecializovať na štyri vojenské odbornosti – ženijné jednotky, jednotky radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, špeciálne jednotky a vojenskú políciu – v ktorých ponúknu pripravované jednotky na nasadenie podľa potrieb NATO, OSN alebo EÚ.

Pozemné sily

Tvoria hlavnú súčasť OS SR a sú zložené, vybavené a rozmiestnené tak, aby boli pripravené viesť aktívnu činnosť v samostatných pozemných operáciách alebo v spoločných vojenských operáciách so vzdušnými silami a zúčastňovať sa na mnohonárodných vojenských, humanitárnych a mierových operáciách. Pozemné sily sa členia na sily okamžitej reakcie, sily rýchlej reakcie a hlavné obranné sily. V roku 2003 pokračovala i v pozemných silách zásadná reforma spojená s reorganizačnými zmenami, redislokáciou, rušením útvarov a ďalšími štrukturálnymi zmenami.

Z hľadiska organizačnej štruktúry sa pozemné sily skladajú z veliteľstva umiestneného v Trenčíne, ľahkej brigády, mechanizovanej brigády, 5. delostreleckej brigády, práporu elektronického boja, 2. prieskumného práporu, práporu RCHBO (radiačnej, chemickej a biologickej ochrany), spojovacieho práporu PS, ženijného práporu PS, práporu zabezpečenia velenia PS a vojenskej hudby.

Ľahká brigáda s veliteľstvom v Topoľčanoch pozostáva z práporu okamžitej reakcie, mechanizovaného práporu, prá-

poru logistickej podpory a ďalších podporných a zabezpečovacích jednotiek.

Mechanizovaná brigáda s veliteľstvom v Prešove má dva mechanizované prápory, tankový prápor, ženijný prápor, prápor logistickej podpory a ďalšie podporné a zabezpečovacie jednotky.

5. delostrelecká brigáda s veliteľstvom v Jelšave je zväzok všeobecnej podpory, ktorý je vyzbrojený ťažkými delostreleckými samohybnými hlavnými a raketometnými systémami a ktorý má vo vojne poskytovať všeobecnú alebo priamu palebnú podporu ostatným súčastiam pozemných síl a viesť paľbu do veľkej hĺbky zostavy vojsk protivníka.

Pozemné sily majú vo výzbroji tanky T-72, bojové vozidlá pechoty BVP-1, BVP-2 a OT-90, obrnené automobily Aligator a Tatrapan rôznych verzií, mostné tanky MT-55A, mostné automobily AM-50, vyslobodzovacie tanky VT-55A a VT-72, vyslobodzovacie vozidlá VPV, pontónové mostné súpravy PMS a pásové obojživelné súlodia GSP-55. Delostrelectvo používa ťahané húfnice D-30 kalibru 122 mm, samohybné kanónové húfnice vz. 77 Dana kalibru 152 mm, SHKH vz. 2000 Zuzana kalibru 155 mm, samohybné raketomety vz. 70/85 kalibru 122 mm, ťahané mínomety kalibru 120 mm, 98 mm a 81 mm a samohybné mínomety PRAM-S kalibru 120 mm. Nákladné automobily radu Praga V3S a Tatra 815 postupne dopĺňajú nové automobily STA 4 x 4 V Aktis. Na radiačný a chemický prieskum slúžia okrem iného obrnené transportéry BRDM-2rchb. Protivzdušnú obranu zabezpečujú samohybné PL dvojkanóny vz. 53/59 kalibru 30 mm, samohybné raketové komplety 9K35M Strela S-10M a prenosné raketové komplety 9K32M Strela S-2M a 9K38 Iгла. K štandardným zbraňam

mechanizovaných jednotiek patria samopaly vz. 58, univerzálne guľomety vz. 59, pancierovky RPG-7 a RPG-75, granátomety AGS-17 a protitankové komplety 9M113M Konkurs.

Pozemné sily by podľa koncepcie Model 2010 mali do roku 2010 mať 52 tankov T-72, 164 bojových vozidiel pechoty (pásových a kolesových), 72 hlavných delostreleckých systémov (kalibru 122 mm, 152 mm a 155 mm), 24 raketometov, 98 mínometov (kalibru 81 mm, 98 mm a 120 mm).

Vzdušné sily

Sú určené na obranu zvrchovanosti Slovenskej republiky a dôležitých politických a hospodárskych centier, regiónov, ako aj na ochranu vojsk pred údermi vzdušného protivníka a na priamu podporu boja pozemných síl. Podieľajú na mierových a humanitárnych operáciách, na eliminácii vojenských a nevojenských ohrození a na podpore operačnej a taktickej mobilnosti. Vzdušné sily aj v mieri vyčlenenými silami a prostriedkami plnia úlohy blízke bojovému použitiu v pohotovostnom systéme s pôsobnosťou na celom území Slovenskej republiky. Veliteľstvo vzdušných síl je umiestnené vo Zvolene a podliehajú mu nasledujúce súčasti:

Letecká základňa na Šliachi, ktorá zabezpečuje činnosť stíhacieho leteckého krídla, zaradeného do pohotovostného systému protivzdušnej obrany. Stíhacie letecké krídlo sa skladá z dvoch stíhacích letiek, jednej veliteľskej letky a jednej výcvikovej letky. Na letisku sú dislokované lietadlá MiG-29, L-39 Albatros, L-410 Turbolet a vrtuľník Mi-17.

Samostatná dopravná letka v Kuchyni, ktorá plní prepravné úlohy pre Ozbrojené sily SR. Používa stredné dopravné lietadlá An-24 a An-26, ľahké dopravné lietadlá L-410 Turbolet a vrtuľník Mi-8.

3. letecká základňa v Prešove zabezpečuje činnosť vrtuľníkového leteckého krídla, ktoré je určené na priamu palebnú podporu pozemného vojska a vedenie boja s obrnenými cieľmi protivníka, na elektronické rušenie, vzdušný prieskum, mínovanie, ako aj na dopravnú-výsadkovú a špeciálne úlohy v prospech pozemných a vzdušných síl. Vrtuľníkové letecké krídlo má dve letky bojových vrtuľníkov a dve letky dopravného a špeciálneho určenia. Na letisku sú

Protivzdušnú obranu mechanizovaných jednotiek zabezpečujú prenosné komplety Strela S-2M prevážané na vozidlách OT-90
Foto Jozef MICHNICA

dislokované vrtuľníky Mi-17, Mi-24D/V/DU a Mi-2.

Protiletadlová raketová brigáda s veliteľstvom v Nitre zabezpečuje obranu vzdušného priestoru Slovenskej republiky. Do jej organizačnej štruktúry patria protiletadlové raketové skupiny vyzbrojené protiletadlovými raketovými kompletmi 2K12M Kub a S300 PMU.

Centrum riadenia vzdušných operácií (CRVO) vo Zvolene je hlavným miestom velenia veliteľa vzdušných síl, ktoré svojou činnosťou zabezpečuje nedotknuteľnosť vzdušného priestoru. Je vybavené leteckým vizuálnym informačným systémom LETVIS, ktorý je integrovaný s nadnárodným systémom ASOC (Air Support Operations Centre). Systém LETVIS vytvára jednotný obraz o vzdušnej situácii so štandardami ICAO v reálnom čase.

Veliteľstvu vzdušných síl okrem toho podlieha prápor rádiolokačného prieskumu a ďalšie podporné a zabezpečovacie útvary.

Vzdušné sily by podľa koncepcie Model 2010 mali do roku 2010 mať 18 nadzvukových viacúčelových bojových lietadiel, 10 cvičných lietadiel, 2 až 4 stredné dopravné a 7 ľahkých dopravných lietadiel, 18 útočných vrtuľníkov, 18 viac-

Špecialisti RCHBO pri výcviku s diaľkovým detektorom bojových chemických látok DD-CWA

Foto Peter DOVINA

účelových dopravných vrtuľníkov, 4 cvičné vrtuľníky, 1 protiletadlový raketový systém ďalekého dosahu a 9 systémov krátkého dosahu.

Sily výcviku a podpory

Sily výcviku a podpory organizujú, riadia a zabezpečujú základný a odborný výcvik (vrátane špeciálneho výcviku) profesionálnych poddôstojníkov, prípravu

pozorovateľov a jednotiek vysielaných do vojenských misií, ako aj logistickú podporu v rámci ozbrojených síl. Zabezpečujú aj prevádzku komunikačných, informačných a bezpečnostných systémov, realizujú opatrenia na zaistenie ich bezpečnosti a zabezpečujú činnosť Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Generálneho štábu SR a posádky Bratislava.

Veliteľstvo síl výcviku a podpory je umiestnené v Trenčíne a podlieha mu

Mechanizované jednotky s BVP-1 počas prípravy vo výcvikovom priestore Lešť
Foto Andrej GÁFRIK

veliteľstvo výcviku, veliteľstvo logistiky, spojovacie veliteľstvo, veliteľstvo posádky v Bratislave a päť výcvikových základní druhov vojsk a služieb.

Veliteľstvo výcviku v Martine má za úlohu cvičiť a dodávať do jednotiek OS SR požadovaný počet kvalitne vycvičených a motivovaných vojakov a poddôstojníkov v súlade s operačnými požiadavkami OS SR. Do jeho organizačnej štruktúry patria Výcvikové základne vojakov základnej služby v Bratislave a Kežmarku, Výcviková základňa mechanizovaného a tankového vojska prieskumu a domobrany v Martine, ktorá zabezpečuje prípravu vojakov povinnej služby a vojenských profesionálov, Poddôstojnícka akadémia v Mokradi a Vojenský výcvikový priestor Lešť.

Veliteľstvo logistiky v Trenčíne je orgánom na riadenie centrálného zabezpečenia vojsk Ozbromených síl SR výzbrojou, technikou, muníciou a materiálom a na ich evidenciu, ďalej na riadenie metrologických výkonov, štátneho odborného technického dozoru a ekológie v Ozbromených silách SR a na riadenie stavebného a ubytovacieho zabezpečenia určitých súčastí Ozbromených síl SR. Podlieha mu Multifunkčná zásobovacia základňa západ v Nemšovej, Multifunkčná zásobovacia základňa východ v Poprade, Základňa prebytočného a neupotrebitelného materiálu v Nemeckej, Základňa logistickej podpory v Hlohovci, 5. výzbrojná základňa v Martine, 5. základňa a opravovňa chemického materiálu v Čereňanoch, 5. základňa vyzbrojovania v Nitre, 5. základňa a opravovňa ženijného materiálu v Novom Meste nad Váhom, 5. základňa a opravovňa spojovacieho materiálu v Novom Meste nad Váhom, 51. zásobovacia základňa letecko-technického materiálu vo Zvolene, 53. zásobovacia základňa PVO v Poprade, Muničná základňa v Novákoch, Základňa materiálu PHM a potrubnej dopravy v Zemianskych Kostofanoch, Metrologický a skúšobný ústav logistiky v Žiline a Spoločná logistická podporná skupina v Hlohovci.

Spojovacie veliteľstvo v Novom Meste nad Váhom zabezpečuje prevádzku, výstavbu a bezpečnosť stacionárnych a mobilných komunikačných a informačných systémov OS SR (stacionárna vojenská linková, rádiorielová a rádiová sieť, satelitné spojenie pre jednotky OS SR nasadené v mierových misiách, vojenské poštové spojenie, dátová sieť, jednotlivé funkčné podsystémy), územnú ochranu telekomunikačných zariadení OS SR, elektromagnetickú koexistenciu, výkon frekvenčnej služby a odborný výcvik. Podlieha mu Stredisko riadenia a prevádzky komunikač-

Protiletadlová raketová brigáda disponuje jedným protiletadlovým raketovým systémom ďalekého dosahu S-300PMU
Foto Peter DOVINA

ných a informačných systémov v Trenčíne a spojovacia rota v Novom Meste nad Váhom.

Veliteľstvo posádky Bratislava riadi a koordinuje činnosť útvarov a zariadení na teritóriu posádky Bratislava. Podlieha mu Čestná stráž OS SR a Vojenská hudba OS SR.

Výcvikové základne – VZ spojovacieho vojska v Ružomberku, VZ raketového vojska a delostrelectva v Martine, VZ PVO v Poprade, VZ logistiky v Nitre a VZ ženijného vojska v Seredi – sa podieľajú na príprave a výcviku vojakov základnej služby a odbornej príprave profesionálnych vojakov a poddôstojníkov podľa jednotlivých odborností a špecializácií.

Profesionalizácia

Jedným zo základných cieľov prebiehajúcej reformy Ozbromených síl SR je ich plná profesionalizácia, ktorá sa má dosiahnuť v roku 2006. S profesionalizáciou je spojená aj redukcia početného stavu vojakov i civilných zamestnancov rezortu

ministerstva obrany z terajších asi 26 000 osôb na približne 24 000 osôb v roku 2006. Z tohto počtu by malo byť 67 % poddôstojníkov a mužstva, 2 % práporčíkov, 11 % dôstojníkov a generálov a 20 % civilných zamestnancov. Podiel žien v profesionálnej vojenskej službe by mal narásť zo súčasných 6 % na 9 až 10 %.

Zahraničné aktivity

Vojaci Armády Slovenskej republiky sa už v prvom roku jej existencie zapojili do operácií na podporu mieru. Od roku 1993 sa takmer 10 000 slovenských vojakov postupne zúčastnilo na vyše dvadsiatich misiách pod hlavičkou OSN, NATO, Európskej únie alebo OBSE. Za všetky menujme napríklad misie UNMEE v Etiópii a Eritrei, UNFICYP na Cypre, operácie KFOR v Kosove a SFOR v Bosne a Hercegovine, Enduring Freedom v Afganistane alebo Iraqi Freedom v Iraku.

Slovensko sa pravidelne zúčastňuje na spoločných cvičeniach s krajinami Partnerstva za mier a rozvíja spoluprácu so susednými štátmi v oblasti obrany buď na bilaterálnom základe alebo v rámci Vyšehradskej štvorky. Na území Slovenska, v Topoľčanoch, je dislokované veliteľstvo mnohonárodnej česko-poľsko-slovenskej brigády, ktorá má dosiahnuť plnú operačnú pripravenosť k 31. decembru 2005.

Andrej GÁFRIK

Slovenská republika	
Rozloha	49 035 km²
Počet obyvateľov	5,4 mil.
Hustota obyvateľov na km²	109
HDP (2003)	1 155,4 miliardy Sk
Obranný rozpočet (2003)	21,7 miliardy Sk

KRÁTKO

Začiatkom marca navštívila centrálu firmy KAI (Korean Aerospace Industries) v Soule vietnamská vojenská delegácia vedená veliteľom vietnamskej ľudovej armády Phung Quang Thanhom. Delegácia rokovala aj o možnom dodaní turbovrtuľových cvičných lietadiel KT-1 a nadzvukových cvičných lietadiel T-50.

Austrálske ministerstvo obrany podpísalo kontrakt so spoločnosťou Boeing Australia na dodanie moderného veliteľského a riadiaceho systému protivzdušnej obrany. Hodnota kontraktu na dodanie systému Vigilare na základne Williamstown a Tindal dosahuje 114 miliónov amerických dolárov. Prvý systém nainštalujú na základni Tindal v roku 2007.

Americká spoločnosť Northrop Grumman získala od nemeckej vlády kontrakt na vybavenie ďalších dopravných lietadiel C-160 Transall pasívnym systémom výstrahy pred raketovými strelami. Na základe tohto kontraktu dodá výrobca nemeckému zákazníkovi 21 súprav výstražných systémov AN/AAR-54(V) vrátane náhradných dielcov. Kontrakt má hodnotu 6,2 milióna USD.

Prezident Pakistanu na konci februára slávnostne prijal do výzbroje bojový tank Al-Zarar, ktorý je zdokonaleným variantom pôvodnej čínskej konštrukcie T-59. Tank Al-Zarar vznikol v spolupráci s čínskymi konštruktérmi, je vybavený nočnými pozorovacími prístrojmi, reaktívnym opancierovaním a hladkosteným kanónom kalibru 125 mm.

Ruská letecká holdingová spoločnosť Suchoj v roku 2003 dodala do zahraničia 36 bojových lietadiel (Su-30MKK, Su-30MKI, Su-27SK a Su-24MK) a 3 ľahké obojživelné lietadlá Be-103. Okrem toho firma v minulom roku získala kontrakty na dodanie ďalších 50 bojových lietadiel. Celková hodnota týchto kontraktov vrátane všetkého príslušenstva a výzbroje, dosiahla 2,5 miliardy USD.

Spoločnosť EADS Defence Electronics úspešne vyskúšala miniatúrny radar MiSAR na palube nemeckého bezpilotného lietajúceho prostriedku Luna v priestore vojenského výcvikového priestoru Baumholder v Nemecku. Radar MiSAR so syntetickou apertúrou umožňuje prieskum v každom počasí vo dne aj noci. Hmotnosť radaru nepresahuje 10 kg.

Velenie amerických vzdušných síl vybralo spoločnosť Northrop Grumman na vybudovanie národného vojenského veliteľského a riadiaceho systému pre Bulharsko. Bulharské veliteľské stanovisko bude dislokované v Sofii a dosiahnutie jeho plnej bojovej pohotovosti sa predpokladá už v lete tohto roku.

Poľsko sa rozhodlo

Poľská vláda vybrala spoločnosť BAE Systems za integrátora avioniky pre poľský program modernizácie bojového vrtuľníka Mi-24. Spoločnosť BAE Systems zrealizuje integrovanie avionických systémov pre dva prototypy vrtuľní-

ka Mi-24, ktoré budú plne interoperabilné s NATO. Jeden zo základných elementov (určite najviditeľnejší) britskej modernizačnej architektúry je stabilizovaná multisenzorová vežička Titan 385. Najzásadnejšie, ale menej viditeľné zmeny sa uskutočnia v oboch kabínach a na sústave spojovacích a navigačných prostriedkov. Modernizácia predpokladá aj integrovanie obranného systému HIDAS. Špecialisti spoločnosti BAE Systems overujú jednotlivé konštrukčné riešenia na nelietajúcej technologickej makete stroja Mi-24 (foto). V súčasnosti spoločnosť rokuje s poľskými a ruskými priemyselnými partnermi o ďalších krokoch pri realizovaní programu.

Dánsky Super Hercules

Prvý z troch nových strojov C-130J kráľovských dánskych vzdušných síl pristál 1. marca 2004 na svojej novej domovskej leteckej základni Aalborg AB. Stroj zaradili do stavu 721. letky kráľovských dánskych vzdušných síl, ktorá oficiálne začne prevádzku z novej základne v prvý aprílový deň. V súčasnosti letka používa štyri rozličné typy lietadiel – dva stroje Challenger 601 na prepravu vysokých armádnych funkcionárov, tri cvičné lietadlá T-17, dva dopravné stroje C-130H Hercules a nové lietadlo C-130J Super Hercules. Na leteckej základni Aalborg je taktiež dislokovaná 726. letka vyzbrojená nadzvukovými bojovými lietadlami F-16A.

Pozorovací prístroj TZG-90

Nemecká spoločnosť Diehl Avionik GmbH vyvinula a vyrába prenosné zariadenie na pozorovanie, zachytávanie a označovanie cieľov TZG-90. Prístroj určuje svoju polohu voči severu a definuje svoje koordináty v elektronickej mape, rýchlo a presne meria vzdialenosť, elektronicky meria azimuty a polohové uhly a získané údaje prenáša digitálnym spojovacím systémom na palebné pozície. Laserový diaľkomer pracuje vo vlnovej dĺžke 1,54 μm . Zariadenie s rozmermi 322 mm x 342 mm x 421 mm má hmotnosť 16 kg a montuje sa na trojnohý statív. Komunikačné rozhranie je RS 232. Výrobca doteraz predal viac ako 900 prístrojov do pätnástich krajín sveta. V Európe zaviedli TZG-90 do svojej výzbroje armády Nemecka, Veľkej Británie, Francúzska, Švédska a Fínska.

Izraelská munícia APAM

Izraelská spoločnosť I.M.I ponúka potenciálnym klientom špeciálnu tankovú protipersonálnu a protimateriálovú muníciu APAM. Náboj je určený proti najväčšiemu ohrozeniu tankov v súčasnosti, ktoré predstavujú jednotlivci alebo ľahké vozidlá vyzbrojené protitankovými raketovými riadenými strelami. V náboji je 6 kusov submunície, ktorej bojová časť obsahuje tisíce volfrámových kociek. Submunícia nad cieľom postupne v krátkych sekvenciách vybuchuje a spoľahlivo zničí slabo chránené objekty. Munícia APAM sa vyrába pre tankové kanóny s kalibrom 105 mm a 120 mm.

Rakúsky lízing

Rakúsky minister obrany Gunther Platter oznámil 9. marca 2004 rozhodnutie Rakúska prenajať si na obdobie štyroch rokov 12 nadzvukových stíhacích lietadiel F-5E Tiger zo Švajčiarska. Lízing starších strojov umožní ochranu vzdušného priestoru Rakúska dovtedy, kým bude mať k dispozícii nové nadzvukové stíhacie stroje Eurofighter. Štvorročný kontrakt bude stať Rakúsko každý rok 14 miliónov eur. Ako doplnok k získaniu 12 lietadiel kontrakt taktiež zahŕňa logistickú podporu pre hlavnú operačnú základňu a sekundárnu základňu a tiež definuje smerovanie údržby a výcviku. Výcvik prvých štyroch rakúskych pilotov i technického personálu a dodanie logistického vybavenia sa skončia ešte do konca tohto kalendárneho roka.

Raketové bloky LR 68

Francúzsky výrobca munície a odpaľovacích zariadení TDA Armements ponúka prevádzkovateľom ľahkých a stredných vrtuľníkov francúzskej konštrukcie odpaľovacie bloky LR 68 pre neriadené protizemné raketové strely SNEB kalibru 68 mm. Bloky sa vyrábajú v troch základných variantoch LR 68-8 (pre 8 rakiet), LR 68-12 (12 rakiet) a LR 68-22 (22 rakiet).

Napríklad dva bloky LR 68-22 sú základným variantom neriadenej protizemnej raketovej výzbroje podporného vrtuľníka Eurocopter Tigre HAP.

Okrem toho je možné na tomto type v prípade potreby nahradiť protitankové raketové riadené strely Trigat LR dvojicou blokov LR 68-12, čím sa celkový počet nesených rakiet SNEB zvýši na 68 kusov. Najmenšie bloky LR 68-8 pre osem rakiet sú určené na vyzbrojenie ľahkých viacúčelových vrtuľníkov ako je napríklad Eurocopter AS 550 Fennec C2.

Miroslav GYŮRÖSI
Foto autor (3), BAE Systems (1)

KRÁTKO

Talianska obranná skupina Finmeccanica a britská spoločnosť BAE Systems v krátkom čase vytvorila spoločný podnik, ktorý sa bude zaoberať radarovými technológiami, avionikou a vojenským komunikačným systémom. Protokol o možnom vytvorení spoločného podniku podpísali obe spoločnosti v júli 2003.

Predstavitelia Južnej Kórey prekvapujúco oznámili svoje rozhodnutie rozmiestniť na hraniciach so svojim severným susedom prápor techniky ruskej výroby – bojových tankov T-80U a bojových vozidiel pechoty BMP-3. Južná Kórea získala 30 tankov T-80U a nespresnený počet vozidiel BMP-3 z Ruska v roku 1996, ako vyrovnanie časti dlhu bývalého ZSSR.

Francúzska generálna delegatúra pre vyzbrojovanie DGA udelila spoločnosti Sagem kontrakt v hodnote 796 miliónov eur na vývoj, skonštruovanie a výrobu systémov pešiaka budúcnosti FÉLIN pre francúzske pozemné sily. Kontrakt zahŕňa dodanie 22 600 systémov, ktorými v plnom rozsahu vybaví 20 plukov pechoty a taktiež ďalších 9 000 systémov pre príslušníkov motostreleckých, delostreleckých a ženijných útvarov.

Čínska ľudová republika plánuje na budúci rok vypustiť na obežnú dráhu novú komunikačnú družicu Sinosat II. Nová družica má mať podstatne zdokonalené ochranné prvky zabráňujúce možnému odpočúvaniu prenášaných dát.

Americká spoločnosť Raytheon získala modifikovanie kontraktu navýšením v sume 423 890 000 amerických dolárov na dodanie náhradných dielcov a opravy rušiacich systémov z výzbroje USAF. V kontrakte sú zahrnuté systémy AN/ALE-50, AN/ALQ-184 a AN/ALQ-161.

Predstavitelia indického ministerstva obrany a izraelskej spoločnosti IAI podpísali 5. marca 2004 v Dillí kontrakt v hodnote 1,1 miliardy amerických dolárov na dodanie troch rádiolokačných lietadiel včasnej výstrahy a velenia indickým vzdušným silám. Radarový systém, skonštruovaný a vyrobený izraelskou firmou Elta, nainštalujú na lietadlá ruskej výroby IL-76.

Austrálska spoločnosť Mack Trucks Australia dodala 1. brigáde austrálskych pozemných síl dislokovanej v Darwine prvý zo 158 modernizovaných nákladných automobilov Mack. Spoločnosť získala kontrakt na modernizáciu všetkých nákladných automobilov Mack 1. brigády v decembri 2003. Hodnota kontraktu je 7,9 milióna amerických dolárov.

Trenažerový systém tanku TST-72

Časy sa menia. Ozbrojené sily Slovenskej republiky dokázali zachytiť stúpajúci trend moderných počítačových simulačných technológií. Veľkú časť výcviku posádok zložitej vojenskej techniky v súčasnosti zverujú moderným počítačovým simulačným technológiám. Po simulátoroch bojových lietadiel pre vzdušné sily sa svojho komplexného simulačného systému dočkali aj pozemné sily. V posádke Trebišov začal 5. marca 2004 komplexný výcvik posádok tankov T-72M1 a zladenosti tankovej čaty na najmodernejšom trenažerovom systéme tanku TST-72.

Finančné prostriedky na obranné účely sú stále nižšie, ale požiadavky na riešené úlohy sa naopak zvyšujú. Cvičiť posádky vozidiel, pilotov lietadiel a vrtuľníkov a obsluhy najrozličnejších zbraňových systémov treba aj naďalej. Takéto protichodné požiadavky a existujúce know-how si vynútili priam raketový nárast rozsahu používania inteligentných simulačných technológií na celom svete.

Na Slovensku ako prvé reagovali vzdušné sily, ktoré napriek zníženiu možnosti precvičovať pilotov na bojových lietadlách a ich cvičných variantoch potrebovali naďalej udržiavať prirodzené návyky letového personálu na najvyššej možnej miere. Je samozrejmé, že ani ten najdokonalejší simulátor nenahradí v plnom rozsahu skutočnú techniku. Kvalitný simulátor so širokým rozsahom použitia moderných počítačových vizualizačných technológií, s použitím pohyblivých platforiem so šiestimi stupňami voľnosti a dostatočnou vernosťou samotného pra-

coviska, dokáže ale vo veľkom rozsahu udržať profesionálne návyky pilotov pri minimálnych finančných požiadavkách. Takéto typy simulátorov sa v odbornej terminológii označujú ako FMS (Full Mission Simulator). Prvý na Slovensku bol FMS simulátor pre nadzvukové stíhaacie lietadlo MiG-29, ktorý pre potreby našich vzdušných síl vyvinula a dodala trenčianska spoločnosť Virtual Reality Media (VRM). Naši piloti získali zariadenie na špičkovej svetovej úrovni, ktoré umožňuje udržiavať návyky bojových pilotov, cvičiť nových pilotov a verifiko-

Detail pohyblivej plošiny

vať prípadné technické problémy s podstatne nižším rizikom a oveľa lacnejšie než na reálnej leteckej technike. Po simulátore pre lietadlo MiG-29 nasledovali podobné zariadenia pre nadzvukové stíhacie lietadlo MiG-21, podzvukové útočné lietadlo Su-25K a pre prúdové podzvukové cvičné lietadlo L-39C Albatros. Niektoré s týchto FMS simulátorov umožňovali vzájomné prepojenie a spoločný výcvik v jednom virtuálnom priestore, čo podstatne skvalitnilo prípravu pri zachovaní cenovej a bezpečnostnej výhodnosti zariadení.

Simulátory pre pozemné sily

Je len samozrejmé, že starosti so znižovaním vycvičenosti posádok pre jednotlivé typy zbraní trápili nielen vzdušné sily, ale je velenie našich pozemných síl. Ich potrebám znova dokázali vyhovieť v spoločnosti VRM. Prvý simulátor vyrobený v Trenčíne pre potreby PS OS SR je zariadenie slúžiace na výcvik jednotlivých palebných prostriedkov vojskovej protivzdušnej obrany krátkého dosahu – prenosných protiletadlových raketových kompletov Strela-2M a Igla a samohybných protiletadlových raketových kompletov Strela-10M. Tento simulátor možno prepojiť so simulátormi lietadiel MiG-29 a Su-25K, čím sa podstatne rozširujú možnosti výcvikového procesu pri súčasnom realistickejšom prostredí.

Celkové počty bojovej techniky všetkých zložiek ozbrojených síl sú nižšie, než sme si hocikedy predtým dokázali predstaviť. Tieto počty sú zreálnym našich požiadaviek a možností pre najbližšie desaťročie. Podľa modelu 2010 bude jediný tankový prápor Ozbrojených síl Slovenskej republiky, dislokovaný vo vojenskej posádke Trebišov, disponovať 52 kusmi hlavných bojových tankov typového radu T-72M1. Samozrejme, nie je možné minúť motohodiny techniky a odstrieľať normovaný počet výstrelov počas výcviku nových posádok v teréne. Určite tu existuje možnosť znovu uviesť podvozky tankov do požadovaného stavu, vymeniť staré hlavne za nové, nahradiť opotrebované pohonné jednotky a podobne. Všetky tieto operácie vyžadujú čas a finančné prostriedky, ktorých je stále nedostatok. Okrem finančného parametra je veľkým prínosom počítačových

simulačných technológií aj ekologická prevádzka nezaťažujúca naše životné prostredie. Ďalší typ simulátora, ktorý požadovalo velenie pozemných síl od konštruktérov a výrobcov, je zariadenie umožňujúce výcvik posádok hlavných bojových tankov radu T-72M1. V každom prípade požiadavky na nové zariadenie zasa vzrástli. Výcvik posádky tanku je nepochybne dôležitý, ale požiadavky veliteľov hovoria o súčasnom cvičení čaty alebo hneď roty tankov. Veliteľ potrebuje naučiť svojich podriadených ovládať techniku, tímovú činnosť a orientovať sa v prostredí. Ani ten najvýkonnejší a najodolnejší bojový tank neznamena sám na bojisku nič. Skutočná bojová hodnota ťažkých vozidiel (platí pre všetky kategórie bojovej techniky) je v spoločnej tímovej činnosti podľa všetkých bojových pravidiel s dostatočnou pružnosťou reakcií na všetky zmeny a výzvy v čase aj priestore.

Kvalitný simulátor so širokým rozsahom použitia moderných počítačových vizualizačných technológií, s pohyblivými platformami so šiestimi stupňami voľnosti a dostatočnou vernosťou samotného pracoviska dokáže skutočne výrazne znížiť požiadavky na prevádzkovanie skutočnej techniky (ktorej životnosť je pomerne krátka), umožňuje precvičiť v počítačom simulovanom virtuálnom prostredí „na nečisto“ činnosť vo výcvikovom priestore alebo dokonca činnosti, poruchy a iné situácie, ktoré v bežnom výcviku vôbec nie je možné vykonávať. Čerstvý vodič, strelec alebo veliteľ tanku

Agregáty
hydraulického obvodu

Maketa vežového kompletu

Pracovisko inštruktora

má možnosť spoznať svoju techniku, prístroje, zariadenia, výcvikový priestor ešte skôr, než mu je zverené naozajstné bojové vozidlo. Simulátor umožňuje zladíť posádku tanku, a to je parameter rovnako dôležitý ako zžitie sa kozmonautov v kozmickej lodi na obežnej dráhe ešte predtým, než sa niekoľko desiatok ton ťažký obor na pásoch vyrúti na cvičisko. Pravdupovediac, takýto FMS simulátor, podobne ako skutočné bojové vozidlo, nie je lacná záležitosť. Aj preto celý simulátorový systém je kompromisným riešením. Jeden FMS simulátor dopĺňajú takzvané Desk Top simulátory (stolový simulátor). V prípade Desk Top simulátorov ide o stacionárne pracoviská jednotlivých členov posádky tanku T-72M1 v podobe učebných boxov. Pracoviská vodiča, strelca a veliteľa sú vybavené základnými ovládacími prostriedkami a komunikačnými rozhraniami, ale sú nepohyblivé, takže členovia posádky získavajú prakticky len obrazovú a zvukovú informáciu. Desk Top simulátory sú dátovo vzájomne prepojené medzi sebou aj s FMS simulátorom, čo umožňuje súčasný výcvik viacerých tankových posádok podľa konkrétneho počtu simulátorov.

Tankový prapor v Trebišove na začiatku marca tohto roku uviedol do prevádzky moderný trenažerový systém tanku

TST-72, pomocou ktorého začal cvičiť svoje tankové posádky. Ide určite o najmodernejšie a najkomplexnejšie zariadenie svojho typu pre tanky radu T-72M, ktoré je vo výzbroji. V súčasnosti trenažerový systém tanku TST-72 tvorí jeden komplexný simulátor a tri Desk-Top simulátory. Všetky štyri simulátory sú vzájomne prepojené a umožňujú súčasný výcvik štyroch kompletných tankových posádok – celej tankovej čaty. Do budúcnosti bude celý komplexný tankový simulačný systém rozšírený až na 16 Desk-Top simulátorov, čo umožní súčasný výcvik celej tankovej rot, to znamená 17 tankov T-72M1 s trojčlennou posádkou. A úloha vtiesnať skoro 700 t ocele do virtuálneho priestoru, vdýchnuť jej život a zabezpečiť úplnú vzájomnú interakciu v plnom rozsahu, nie je v žiadnom prípade jednoduchá.

Svetová špička

Komplexný simulátor FMS tvorí päť samostatných podsystémov – pracovisko inštruktora, generátor virtuálneho bojiska, maketa tanku, pohyblivé plošiny a distribuovaná interaktívna simulácia. Všetky podsystémy sú medzi sebou dátovo prepojené a spolu vytvárajú jeden informačný celok. Pracovisko inštruktora je vybavené niekoľkými vzájomne

spolupracujúcimi počítačmi. Ich činnosť je tesne previazaná s počítačmi simulátora, s ktorými sú prepojené a vzájomne komunikujú pomocou počítačovej siete. Pracovisko inštruktora je vybavené počítačom s programovým vybavením na generovanie trojdimenzionálneho obrazu bojiska, riadiacim počítačom, ktorý zabezpečuje celkovú simuláciu úlohy (cvičenia), štvoricou obrazoviek s generovaným obrazom stavu prístrojov, generátora obrazu, bojiska a riadiaceho počítača. V ľavej časti pultu inštruktor sleduje na troch samostatných televíznych monitoroch správanie a činnosť každého cvičiaceho v maketách tanku. Inštruktor má k dispozícii aj interkom na vzájomnú komunikáciu s cvičiacimi a tlačidlo na núdzové vypnutie hydroagregátov a všetkých silových obvodov. Popísať činnosť pracoviska inštruktora je naozaj nad rozsahové možnosti tohto článku. Medzi najzákladnejšie úlohy pracoviska inštruktora patrí príprava trenažera na nácvik konkrétneho cvičenia, ovládanie parametrov, ktoré ovplyvňujú správanie trenažera, sledovanie činnosti cvičiacich a zároveň kontrola informačných panelov, ktoré zobrazujú rovnaké hodnoty ako na pracoviskách vodiča, strelca a veliteľa. Inštruktor zo svojho pracoviska určuje úlohu, druh terénu, klimatické podmienky vo virtuálnom priestore, dennú dobu a počet cieľov. Programové vybavenie pracoviska inštruktora umožňuje zadať až 100 rozdielnych cieľov. Inštruktor ovláda registračné a záznamové zariadenia slúžiace na analýzu a vyhodnotenie činnosti cvičiacich. Získané údaje sa

Interiér pracoviska vodiča

uchovávajú a používajú na konfigurovanie úlohy pre konkrétneho cvičiaceho a na hodnotenie jeho profesionálneho rastu.

Generátor virtuálneho bojiska slúži na vytváranie vizuálnych, zvukových a pohybových vnemov, ktoré spolu s príslušným programovým vybavením zabezpečujú cez optické komunikačné rozhrania prostredie približujúce sa reálnemu bojisku. Pomocou distribuovanej interaktívnej simulácie je zabezpečené prepojenie simulátorov rozličných typov.

Najrozmernejším pod-systémom komplexného simulátora je maketa tanku. Oproti reálnemu vozidlu ju tvoria dve oddelené makety – maketa vežového kompletu a maketa pracoviska vodiča. Každá maketa je umiestnená na samostatnej pohyblivej plošine vytvárajúcej pohyby, ktoré kombinovane sprostredkujú pohyby podobné reálnemu tanku. Maketu vežového kompletu tvorí odľahčená konštrukcia, ktorá sa zvnútra rozmerovo a rozložením ovládacích prvkov zhoduje s vežou skutočného tanku. V makete sú pracoviská veliteľa a strelca potrebným vybavením. Otáčanie veže je simulované čiastočným natočením a pohybmi veže (inerciálny moment) a vizuálne v optických prístrojoch velite-

ľa aj strelca. Obidve pracoviská sú medzi sebou prepojené vnútorným hovorovým zariadením (interkomom), prepojenie je aj na pracovisko vodiča. Vnútorná komunikácia sa realizuje rovnakým spôsobom ako v reálnom tanku. Zároveň je maketa vežového kompletu vybavená obojsmer-

lickým systémom, tvoria ďalšie tri Desk Top simulátory, ktoré sú predsa len konštrukčne podstatne jednoduchšie a samozrejme lacnejšie. Desk Top simulátor umožňuje taktický výcvik kompletnej posádky hlavného bojového tanku T-72M1. Jednotliví členovia posádky vzá-

Desk Top simulátor

ným komunikačným prepojením s pracoviskom inštruktora. Maketu pracoviska vodiča tvorí odľahčená konštrukcia, ktorá sa zvnútra rozmerovo a rozložením jednotlivých prístrojov, ovládacích prvkov alebo ich rozmerových makiet zhoduje so skutočným tankom. Pracovisko vodiča napodobňuje jeho pracovné prostredie a vyvoláva komplexný vnem ako v reálnom tanku. Interiérové vybavenie priestoru vodiča pozostáva hlavne z pôvodných zástavbových prvkov doplnených o snímacie a riadiace prvky, ktoré umožňujú inštruktovi dôslednú kontrolu postupu žiaka. Každá hydraulická plošina, vyrobená spoločnosťou VRM, sa delí na dve časti – pohyblivý mechanizmus a hydraulický obvod. Pohybový mechanizmus pozostáva zo šiestich kusov klzných uložení priamočiarych hydromotorov, ktoré umožňujú realizovať šesť stupňov voľnosti pohybu pracoviska nainštalovaného na plošine. Obidve makety spolu tvoria otvorený podsystém trénažerového systému tanku TST-72, ktorý je prepojený na podsystém generátora virtuálneho bojiska.

Lacnejší doplnok

Trenažerový systém tanku TST-72, okrem drahšieho FMS simulátora s maketou tanku a nevyhnutným hydrau-

lomne medzi sebou komunikujú ako v reálnom tanku a veliteľ posádky má možnosť komunikovať s inštrktorom po oddelenej linke. Každý Desk Top simulátor má štandardizované dátové prepojenie do celku tankovej čaty (štyri vozidlá), v budúcnosti sa plánuje rozšíriť celý trénažerový systém tanku TST-72 na výcvik tankovej rot (1 FMS simulátor a 16 Desk Top simulátorov). Aj Desk Top simulátor dokáže prijímať úlohy zo spoločného riadiaceho pracoviska inštruktora a zobrazovať všetky typy cieľov, podobne ako FMS simulátor. Okrem vyvolania komplexného vnemu ako v reálnom tanku, ktorý dokáže plnohodnotne zrealizovať len FMS simulátor, umožňujú Desk Top simulátory plnohodnotne vykonávať jednotlivé cvičenia z taktickej prípravy, prehliť si návyky v pozorovaní terénu a bojiska.

Dúfajme, že Ozbrojené sily Slovenskej republiky správny trend vyzbrojovania vojsk najmodernejšími simulačnými technológiami zachovajú a nenechajú tankistov osamote. Mechanizované vojsko by určite privítalo komplexný simulačný systém so zhodnými alebo aj lepšími parametrami, ktorý by mohol slúžiť napríklad na výcvik posádok obrnených vozidiel pechoty BVP-1 a BVP-2.

Text a foto Miroslav GYÜRÖSI

DANA – skvelá „dáma“ z Dubnice

Dnešná časť rubriky Slávne zbrane sa obsahom vymyká koncepcii stanovenej pri jej zrode. Vtedy sme si totiž povedali, že v nej budeme predstavovať výnimočné staršie i novšie zbrane, ale iba tie, ktoré už nie sú vo výzbroji. Pri príležitosti nášho vstupu do NATO robíme výnimku a priblížime zbraň, ktorá je dôkazom vynikajúcej úrovne slovenského zbrojárstva a stále predstavuje účinný delostrelecký prostriedok nielen v OS SR, ale aj v armádach niektorých krajín aliance.

Možno povedať, že od konca 2. svetovej vojny do polovice 60. rokov minulého storočia vývoj delostrelectva vo svete stagnoval. Zapríčinil to najmä príchod jadrových zbraní – pri ich ničivej sile a strategických možnostiach sa modernizácia delostreleckých systémov javila ako zbytočná. Ukázalo sa však, že ani v atómovom veku nebudú vojny vedené konvenčnými zbraňami minulosti a delostrelectvo sa dočkalo renesancie.

Na jednej i druhej strane „opony“

V 60. rokoch sa v armádach objavili nové typy ťahaných diel a húfníc, ale vývoj sa čoraz viac orientoval na samohybné delostrelectvo. Z týchto systémov, väčšinou na pásovom podvozku, sa najrozšírejšou stala americká 155 mm samohybná húfnica M109, ktorej od roku 1963 v rôznych modifikáciách vyrobili vyše 4 000 kusov. Typ M109A2 má 6-člennú osádku, bojovú hmotnosť 24,9 t, max. rýchlosť 56,3 km.h⁻¹, max. dojazd 349 km a max. dostrel so štandardnou muníciou 18,1 km. Z ďalších „západných“ systémov“ spomeňme britský 155 mm AS90 s 5-člennou osádkou, hmotnosťou 45 t, rýchlosťou 55 km.h⁻¹, dojazdom 370 km a dostrelom 24,7 km (so špeciálnou muníciou vyše 30 km), francúzsky 155 mm GCT so 4-člennou osádkou, hmotnosťou 42 t, rýchlosťou 60 km.h⁻¹, dojazdom 450 km a dostrelom 18 km či nemeckú 155 mm PzH 2000 s 5-člennou osádkou, hmotnosťou 55 t, rýchlosťou 60 km.h⁻¹, dojazdom

V otvorených dvierkach veže DANY vidieť časť unikátneho nabíjacieho automatu – dopravník nábojok delenej munície
Foto Miroslav GYÜRÖSI

420 km a dostrelom 30 km (so špeciálnou muníciou až 40 km).

V bývalom ZSSR v roku 1973 do výzbroje zaviedli tiež pásovú samohybnú 152 mm húfnicu 2S3 Akacia so 6-člennou osádkou, hmotnosťou 27,5 t, rýchlosťou 60 km.h⁻¹, dojazdom 500 km a dostrelom 18,5 km (so špeciálnou muníciou 24 km). V 80. rokoch ju začala nahrádzať nová 152 mm húfnica 2S19 Msta-S s 5-člennou osádkou, hmotnosťou 42 t, rýchlosťou 60 km.h⁻¹, dojazdom 500 km a dostrelom 24,7 km (so špeciálnou muníciou až 40 km).

Vlastnou cestou

Niekdajšia čs. armáda mala vo výzbroji sovietsku pásovú 122 mm samohybnú húfnicu 2S1 (SO-122) Gvozdička (v kóde NATO M1974), ale v kategórii „samohybiek“ kalibru 152 mm sa vydala vlastnou cestou.

Samohybnú kanónovú húfnicu DANA vyprojetovali v Konštrukte Trenčín v roku 1976 a v počte 672 kusov ju vyrobili v najstaršej slovenskej výrobní delostreleckej techniky ZŤS Dubnica nad Váhom. Na svoju dobu to bola veľmi moderná a účinná zbraň, určená na delostreleckú podporu ostatných druhov vojsk za útoku aj v obrane. O jej kvalitách svedčí to, že ju do výzbroje okrem Československa zaviedli aj v armádach ZSSR, Líbye a Poľska.

Nebezpečná DANA

Čo skrýva pseudonym DANA, zjednodušujúci oficiálny názov 152 mm ShKH

vz. 77? Na upravenom podvozku automobilu Tatra 815 (8 x 8), medzi pancierovanou kabínou vpredu a vzduchom chladeným 12-valcovým vznietovým motorom Tatra 1-939-34 s výkonom 265 kW/360 k v zadnej časti, je uložená veža s odmerom 225°, ktorá nesie kanónovú húfnicu kalibru 152,4 mm a 12,7 mm guľomet. Záver 5,58 m dlhej hlavne s jednokomorovou ústovou brzdou je klinový s mechanickou poloautomatickou. Naň nadväzuje hydraulicky poháňaný a elektricky riadený nabíjací automat, zabezpečujúci unikátne samočinné nabíjanie.

DANA má 5-člennú osádku v zložení veliteľ, vodič, mierič, nabíjач a časovač. Jej celková hmotnosť so 60 nábojmi je 29,25 t, dĺžka s hlavňou 11,356 m, šírka 3 m a výška s guľometom 3,53 m. Na ceste dosahuje rýchlosť až 80 km.h⁻¹ a dojazd 600 km (v teréne podľa jeho konfigurácie 250 – 500 km). Maximálny dostrel štandardných 43,56 kg striel je 18,7 km pri kadencii až 4 výstrely za minútu. Porovnanie parametrov DANY a už spomínaných 155 mm a 152 mm samohybných húfníc ukazuje, že naša „dievčina“ by sa ani na súčasnom bojisku nestratila a bola by veľmi účinnou podpornou zbraňou.

Nečudo, že si ju vo výzbroji ponechali i dvaja z najmladších členov NATO – Česká republika a Poľsko, ku ktorým sa čoskoro pridá aj Slovensko. A je možné, že oficiálny kaliber tejto triedy zbraní aliance 155 mm v budúcnosti doplní i ten náš – 152 mm.

PhDr. Ján DOLINAY

Prvé dve zo štyroch náprav DANY sú riadené, všetkých osem pneumatík možno podľa potreby dohustovať, resp. podhustovať za jazdy. Lafetovaný PL 12,7 mm guľomet vz. 38/46 na streche veže má odmer 360°

NATO tour

Veď verejná mienka nebola vtedy príliš naklonená tejto téme. Nuž ale „slovenská rodná dedina“ nesklamala. Prezentácia výcviku príslušníkov Práporu okamžitej reakcie z Martina, bojová technika, beseda s vojenskými expertmi, ale aj kvíz o NATO dokázal zaujať mladých i tých skôr narodených. Ba čo viac, keď sme si už medzi podvečernými takmer tisíc návštevníkmi koncertu populárneho speváka Petra Nagyho urobili vlastné minireferendum o podpore vstupu do Severoatlantickej aliancie, boli sme milo prekvapení, že už vtedy sa zo 640 opýtaných spoluobčanov až 63 percent vyjadrilo, že vstup do NATO podporuje.

Kostoľany pod Trábečom teda úspešne odštartovali projekt NATO tour, ktorý Odborná redakcia armádného vysielania Slovenského rozhlasu spolu s príslušníkmi ozbrojených síl a neskôr s Vydavateľskou a informačnou agentúrou MO SR, ako aj s Komunikačným odborom kancelárie ministra obrany realizovala v podstate až do úspešného zavŕšenia celého integračného procesu.

Cesty po Slovensku

Mapa Slovenskej republiky sa utešene zaplňala vlajčkami všade tam, kde realizačný tím oslovil stovky našich spoluobčanov. Trebišov, Levice, Martin, Papradno, Iža, Lučenec, Zemplínska Šírava, Starý Tekov, Zuberac, Domaniža, Beladice, Jarabina... to je len časť z 84 miest a obcí Slovenska, kde sa občania mohli oboznámiť s tým, čím prispievajú slovenské ozbrojené sily do kolektívneho systému bezpečnosti, aké úlohy rezort v rámci tohto cieľa plní.

Dynamické ukážky výcviku, vojenská technika, živé vysielania relácie Plná poľná v Slovenskom rozhlasu, ale aj zábava pri vystúpeniach umelcov zanechali v mysliach obyvateľov miest a obcí príjemné spomienky. Ani na jednom podujatí sa nám nestalo, žeby divák nahlas dával naja-vo svoj nesúhlas s integráciou Slovenska do NATO. Presvedčili sme sa, že ak sa s občanmi diskutuje doslova zoči-voči a pochopiteľne s potrebnou zásobou argumentov, dokážu pochopiť ciele integrácie.

Pri príležitosti zavŕšenia integračného procesu je potrebné oceniť ústretovosť vedenia Slovenského rozhlasu k celému projektu NATO tour. Nadštandardná spolupráca, ktorú zastrešuje zmluva o spolupráci s rezortom obrany, sa prejavila aj tak, že vojenská redakcia mala so svojimi príspevkami z podujatí otvorené dvere do všetkých spravodajských a publicistických relácií hlavného okruhu Slovenského rozhlasu – Rádio Slovensko. No nielen tam. Postupne sa problematika integračných procesov dostala formou besied, reportáží či komentárov aj na vlny Rock FM Rádía, regionálnych staníc Regina, maďarského vysielania, ale aj vysielania pre krajanov žijúcich v zahraničí. Samozrejmy bol aj ohlas v regionálnej či vojenskej tlači a ďalších médiách.

Spomienka na hrdinu

NATO tour tak trochu prispela aj k rozvoju vojenských tradícií. Keď realizačný

Keď sme jedno horúce augustové leto v roku 2000 prvýkrát na úpätí pohoria Veľký Trábeč, v Kostoľanoch pod Trábečom, rozložili svoj „integračný stan“, priznám sa úprimne, mal som aj trochu obavy z toho, či široká verejnosť vôbec prijme program Slovenského rozhlasu a ozbrojených síl zameraný na problematiku nášho približovania sa k Severoatlantickej aliancii.

tím zavítal do obce Jarabina v staroľubovnianskom okrese, stanovil si jeden veľký cieľ: výraznejšie pripomenúť občanom Slovenska, že v tejto obci sa narodil najznámejší americký vojak slovenského pôvodu – seržant Michal Strenk, ktorý padol v bojoch 2. svetovej vojny na tichomorskom ostrove Iwo Jima. Z rozhlasu, ale aj zo stránok OBRANY sa tieto informácie dostali aj za kasárenské brány v Bardejove, kde sídli prieskumný prápor. Nasledovali rozhovory veliteľa práporu pplk. Ľudka Koňaříka so starostom obce Mikulášom Kaňom a výsledkom bolo, že bardejovský prieskumný prápor prijal čestný názov Prieskumný prápor seržanta Michala Strenka. Na odvahu, statočnosť i profesionalitu tohto vojaka príslušníci jednotky nadväzujú v súčasnosti aj pri plnení úloh v zahraničných misiách.

Udržať podporu verejnej mienky členstvu Slovenska v Severoatlantickej aliancii bude dominantnou úlohou pre všetkých, ktorí v oblasti informačných a publicistických aktivít pracujú v rezorte obrany. Vojenská redakcia Slovenského rozhlasu, filmoví dokumentaristi pripravujúci vojenské relácie pre Slovenskú televíziu, redaktori vojenského časopisu OBRANA a neperiodickej tlače či ďalší pracovníci Vydavateľskej a informačnej agentúry Ministerstva obrany SR majú dostatok tvorivej invencie, aby túto úlohu dôstojne naplňali. Napokon, prijatie Slovenska do Severoatlantickej aliancie je skutočným víťazstvom v ich – a nielen ich – NATO tour.

Miroslav MINÁR
riaditeľ Vydavateľskej
a informačnej agentúry MO SR

NATO tour sa zastavila aj v obci Jarabina, rodisku najznámejšieho amerického vojaka seržanta Michala Strenka

Plná poľná

SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia o vojakoch a nielen pre vojakov. I tento rok sa na vás každý piatok o 20.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.

– red –

Slová života

Možno je málo vhodné začínať úvahu v stĺpci, v ktorom zvyčajne prevláda duchovná tematika, citátom z filmu Čierni baróni. O to viac, že myšlienka bola vyslovená v zadymenej „hospode“, v spoločnosti chlapov, ktorí majú pivo nielen pred sebou v pohári, ale aj v sebe. Citát, vyslovený medzi dvoma šlukmi cigaretky, znie: „Teda páni, poviem vám, a nebudete mi veriť, že o pár rokov sa nájdú ľudia, ktorí povedia: Toto bola veru dobrá doba.“ Bola dobrá?

Stojíme na prahu historického okamihu, keď sú pred nami dvere do NATO a EÚ otvorené. Skratky a skutočnosti, ktoré nás donedávna fascinovali a v každom z nás vyvolávali iné, neraz zmiešané pocity, sú odrazu realitou. Už len vstúpiť. Zasvätení vedia, koľko to stálo len v našom rezorte práce námahy, ľudského úsilia. Debaty posledných dní sa už netočia okolo otázky: Áno, či nie! Zmlkli skeptici i optimisti. K slovu sa dostávajú plánovači osláv a ceremónií, rozmyšľajú, ako tento krok náležite zviditeľniť. A predsa hľadá v nás otázka: Aká to bude doba? Bude dobrá? Čo prinesie ľuďom, človeku ako si ty, ako som ja? Čo prinesie tejto krajine, našim deťom?

Ideme s nádejou

Pred viac ako tritisíc rokmi vybrala sa z Egypta skupina Izraelitov na púť dlhú niekoľko desiatok rokov. Počas putovania sa tento národ jednoduchých pastierov a kočovníkov premenil na národ silný a mocný, ktorý v istom historickom období ovplyvňoval beh dejín vo svojom okolí. Jeho sila bola iste v jeho organizácii, ekonomike, vojenskej zdatnosti, diplomácii a v schopnostiach silných osobností národa. Ale sám národ vydáva svedectvo o inej Sile, ktorú spoznal v priebehu svojich dejín slovami: Pán je sila svojho ľudu. Alebo na inom mieste: Boh je naše útočisko a sila aj najistejšia pomoc v súžení. Preto sa nebojíme, hoci by sa chvela zem a vrchy na dno morské padali. Vzostup tohto národa bol spojený s jeho vernosťou Bohu a naopak, odklon od Boha bol predzvesťou úpadku národa. A storočia histórie tohto národa hodnoverne potvrdzujú túto skúsenosť. A nielen história tohto národa. História est magistra vitae. V matematike nás učia, že na pravej strane rovnice, aj po všetkých úpravách, objaví sa len to, čo určitým spôsobom bolo na strane ľavej. Vieme si spočítať svoj vojenský, politický a ekonomický potenciál. Alebo nám ho už spočítal niekto iný. V srdciach ľudí, ktorí žijú v tejto krajine, aj v srdciach tých, ktorí si obliekajú uniformu, som však našiel aj vieru v Boha. Niekde tú tradičnú, inde zaspátú a zabudnutú, ktorá sa chce oživiť, nikodemovskú vieru, ktorá sa hľadá, nie všetkému rozumie, ale nezištne pomáha, i vieru živú ako prameň čistej vody. Preto s nádejou prekračujem prah, na ktorom leží otázka: „Aká to bude doba a čo prinesie?“ S nádejou a modlitbou za ľudí nášho rezortu, tejto krajiny a v ich mene: Milujem Ťa, Pane, moja sila; Pane, opora moja, útočisko moje, osloboditeľ môj. Bože môj, moja pomoc, tebe dôverujem; ty si môj štít, sila mojej spásy a môj ochranca.

Plk. ThLic. Marko TROCHAN
generálny vikár OS a OZ SR

Obrana so spravodlivosťou

zákonov, ktorý bol schválený Národnou radou SR 21. októbra 2003, si vytypovalo ako jeden z možných a vhodných objektov pre svoje potreby aj priestory bývalého vojenského útvaru v Pezinku. V prípade prejavenej záujmu ministerstva spravodlivosti o tieto priestory, rezort ministerstva obrany bezodplatne prevedie tento objekt do ich vlastníctva. Náklady na rekonštrukciu budovy budú stáť 2,8 milióna korún a ďalších 11 miliónov korún štát vynaloží na bezpečnostné opatrenia, akými sú napríklad aj hrubé nepriestrelné sklá, priemyselná televízia, detektor kovov a výbušnín, röntgenový prístroj, fólie na sklá či zariadenie na rušenie mobilnej telefónnej siete. Na prehliadke priestorov vo vojenskej posádke v Pezinku sa zúčastnil aj zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR genmjr. Peter Novotňák, hlavný vojenský prokurátor plk. gšt. Mikuláš Gardecký a veliteľ protiletadlovej raketovej brigády z Nitry plk. gšt. Peter Vojteck.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Ústretovosť k samosprávam

Nehnutelný majetok štátu v účtovnej hodnote 290 mil. Sk budú môcť podľa nového zákona o prevode nehnuteľného majetku vo vlastníctve SR získať ešte tento rok bezodplatne obce a vyššie územné celky, na ktorých území sa majetok nachádza. Podmienkou je, že on neprejaví záujem žiadna štátna rozpočtová alebo príspevková organizácia. Predpokladá to návrh zákona, ktorý predložilo ministerstvo obrany na marcové rokovanie Národnej rady SR a parlament to schválil.

Ministerstvo už zverejnilo 68 prebytočných objektov, o ktoré neprejavili záujem iné štátne orgány. Prevod kasární, skladov, posádkových cvičísk či lesov a pôdy sa bude uskutočňovať darovacou zmluvou. Tá by mala byť pripravená do 30 dní od odmietnutia štátnymi orgánmi. „Je to transparentnejšie a efektívnejšie nakladanie s majetkom štátu a zároveň aj mimoriadne ústretový krok k samosprávam. Obce budú môcť s darovaným majetkom disponovať podľa vlastného uváženia. Nebudú existovať žiadne obmedzenia, teda budú ho môcť aj ďalej odpredať,“ informoval 9. marca minister obrany Juraj Liška na tradičnom stretnutí s novinármi. Doteraz mali samosprávy možnosť získať majetok Ozbromených síl SR vo svojom katastri za 50 percent jeho súdnoznaleckej hodnoty. Obce si ho mnohokrát i tak nemohli dovoliť nakupovať, hoci mali záujem o jeho využitie aj na školské či sociálne účely. V súčasnosti rezort obrany ponúka na predaj 524 stavieb a pozemkov, s celkovou plochou takmer 300 ha.

Minister J. Liška potvrdil, že rezort má vytypovaných ďalších 36 prebytočných objektov v účtovnej hodnote 420 mil. Sk. Cieľom tohto opatrenia je úspora prevádzkových nákladov na ochranu, ktoré minister odhaduje rádovo na milióny korún. Samosprávy budú môcť získať prebytočný a nepotrebný majetok už v máji tohto roku. Účinnosť zákona sa skončí v roku 2010. Minister odhaduje, že v súvislosti s reformou Ozbromených síl SR sa dovedty uvoľní asi 70 percent súčasných objektov. O ich uvoľnení bude postupne rozhodovať dislokačná komisia MO SR. Ak k prevodu na samosprávu nedôjde, ministerstvo je povinné začať súťaž - osobitné ponukové konanie.

- ma -

Ozbrojené sily SR v operáciách NATO

Príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky od vzniku SR prispejú do operácií NATO piatimi rôznymi príspevkami. Angažovanosť OS SR v operáciách NATO bola v roku 2003 približne na rovnakej početnej úrovni ako v predchádzajúcom roku.

Pôsobenie našich príslušníkov v týchto operáciách sa stretáva s pozitívnym ohlasom krajín, v ktorých pôsobia. Vysoko je oceňovaná predovšetkým ich odbornosť a profesionalita pri plnení úloh. Tieto ocenenia ich ale zároveň zaväzujú k tomu, aby aj v nasledujúcom roku plnili úlohy na vysokej profesionálnej úrovni.

Vzhľadom na bezpečnostnú situáciu vo svete, prinášajúcou celý rad negatívnych sprievodných javov a nové hrozby, sa dá očakávať, že význam spoločných aktivít Severoatlantickej aliancie na zachovanie stability a mieru vo svete v nasledujúcom období bude ďalej narastať. V súvislosti s budúcim členstvom NATO je preto dôležité, aby sa SR orientovala na úlohy vyplývajúce z jej postavenia ako člena aliancie.

Operácia KFOR v Kosove

Na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN číslo 1244/1999 boli vytvorené medzinárodné vojenské sily KFOR (Koso-

vo Forces) s cieľom garantovať plnenie dosiahnutých dohôd a rezolúcií OSN. Na prechodnú civilnú správu Kosova bola vytvorená misia UNMIK. Organizáciou a velením síl KFOR bola poverená Severoatlantická aliancia. Okrem členských krajín NATO sa na operácii zúčastnili aj príslušníci ozbrojených síl nečlenských krajín. Pred vytvorením síl KFOR poskytla Slovenská republika pomoc formou povolenia tranzitu do operácie IFOR a vyslaním ženijnej stavebnej jednotky na pomoc pri výstavbe utečeneckých táborov a oprave ciest v operácii AFOR v Albánsku.

Od 7. septembra 1999 bola na základoch jednotky z AFOR vytvorená už kvalitatívne iná ženijná jednotka v operácii KFOR v Kosove. Bola rozmiestnená v Suva Reke a pôsobila v rámci rakúskeho mechanizovaného práporu (AUSCON) v zóne mnohonárodnej brigády JUH, ktorá bola pod nemeckým velením. Slovenská jednotka zabezpečovala odmínovacie práce, výstavbu a údržbu táborov a hlavných ciest slúžiacich na zásobovanie.

Velenie AUSCON-u vyjadrilo s úrovňou plnenia úloh našej jednotky maximálnu spokojnosť. Pôsobenie ženijnej čaty OS SR v operácii KFOR skončilo 21. marca 2002.

Na základe rozhovorov na najvyššej úrovni rezortov obrany SR a ČR a uznesení vlády SR (745 z 15. augusta 2001) a Národnej rady SR (1664 zo 17.10.2001) bol vytvorený česko-slovenský prápor v KFOR. Slovenskú jednotku tvorilo 100 profesionálnych vojakov. V rámci mnohonárodnej brigády Stred pod operačným velením Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska prápor plní úlohy pri zabezpečovaní provincionálnej srbsko-kosovskej hranice, monitorovaní činnosti v priestore zodpovednosti, pri zaisťovaní bezpečného prostredia pre návrat vyhnanco a utečencov, podpore pôsobenia humanitárnych organizácií a zaisťovaní bezpečnosti národnostných menšín. Spoločná jednotka pôsobí od 20. februára 2002 v priestore Šajkovac. Spoločný česko-slovenský prápor zodpovedá za územie s rozlohou 435 km² pozdĺž administratívnej hranice so Srbskom. Činnosť jednotky pri zabezpečovaní stanovených úloh (predovšetkým zaisťovanie bezpečnosti) je však náročná pre značne hornatý terén, vysokú mieru kriminality a nelegálnu držbu zbraní u miestneho obyvateľstva. Jednotka si za svoje krátke pôsobenie vybudovala korektné vzťahy nielen vnútri práporu, ale aj s miestnym obyvateľstvom a príslušníkmi kosovských bezpečnostných zložiek (Kosovský ochranný zbor – KPC a Kosovská policajná služba). Na deliacej línii medzi Kosovom a Srbskom sa hliadky práporu dostávajú do kontaktu s príslušníkmi juhoslovanskej armády (VJ), pričom medzi nimi vládnu dobré vzájomné vzťahy.

V Kosove je stále potrebná robustná vojenská prítomnosť. KFOR si preto zachová súčasný profil síl, tzn. proaktívnu ale obmedzenú prítomnosť (cca. 17 500 osôb). V súvislosti s plánom NATO na postupnú reštrukturalizáciu prítomnosti na západnom Balkáne sa znižujú počty síl a rušia aj národné obmedzenia vojenských jednotiek a prostriedkov, ktorými členské a partnerské krajiny prispievajú do operácií SFOR a KFOR. Zrušením národných obmedzení sa dosiahne, že plnenie operačných úloh nebude obmedzené len na územie Kosova, čím sa

Ozbrojené sily SR sa zapájajú do riešenia krízových situácií prostredníctvom svojich jednotiek a jednotlivcov v súčasnosti v operáciách OSN na africkom kontinente (v UNMEE v Eritrei - 127 osôb a v pozorovateľskej misii UNAMSIL v Sierra Leone – 2 osoby), v Stredomorí a na Blízkom východe (mierová operácia UNFICYP na Cypre – 272 osôb, UNDOF na Golanských výšinách – 94 osôb a pozorovateľská misia UNTSO v Izraeli a Libanone – 2 osoby). Do operácií OBSE a EÚ sa zapájame aj v Gruzínsku a v Macedónsku. Výrazné, vzhľadom na počet príslušníkov OS SR, sú príspevky do operácií koalíčných síl v Afganistane (operácia Trvalá sloboda – 40 osôb) a v Iraku (operácia Iracká sloboda – 82 osôb).

vytvoria podmienky na flexibilnejšiu reakciu jednotiek v oblasti spoločného operačného priestoru. Spoločný česko-slovenský prápor KFOR bude plniť operačné úlohy v zostave mnohonárodnej brigády Stred MNB(C) iba do 30. apríla 2004. Po tomto dátume sa MNB(C) pretransformuje na štruktúru Task Forces (zoskupenie síl), ktorá bude zložená z mechanizovaných rôt. Slovenská mechanizovaná rota už bude pôsobiť samostatne v spoločnom operačnom priestore spolu s českou mechanizovanou rotou. Vedúcou krajinou v spoločnom operačnom priestore bude Fínsko.

Operácia SFOR v Bosne a Hercegovine

Základom pre rozmiestnenie síl SFOR (Stabilisation Forces) bolo rozhodnutie Bezpečnostnej rady OSN č. 1088 z 12. decembra 1996 a kapitola VII Charty OSN. Operácia SFOR bola poverená implementáciou vojenských aspektov mierovej dohody. Po parafovaní dohôd v Daytone Slovenská republika prehodnotila pôvodný postoj a nadviazala diplomatické styky s Bosnou a Hercegovinou. Slovenská republika sa od 26. augusta 1998 aktívne zapojila do operácie SFOR vysla-

ním ôsmich štábných dôstojníkov do štruktúr SFOR (uznesenie Národnej rady SR č. 863 z 10. decembra 1997). Traja dôstojníci plnia úlohy na veliteľstve SFOR v Sarajeve (styčný dôstojník, dôstojník logistiky a operačný dôstojník) a piati dôstojníci pracujú v oblasti civilno-vojenskej spolupráce v Tuzle.

OS SR sa od 1. septembra 2002 zapojili do operácie SFOR aj v podobe vyslania vrtníčkovej jednotky (dopravných vrtníkov Mi-17 a 21 profesionálnych vojakov) na základňu Bugojno (približne 60 km južne od Banja Luky) v rámci štruktúry multinárodnej divízie Juhozápad (MND SW) v Banja Luke. Úsilie Slovenskej republiky o vstup do aliancie v praktickej podobe podporovala holandská strana formou čiastočného uhradenia nákladov počas pôsobenia vrtníčkovej jednotky v operácii SFOR. Vyslanie vrtníčkovej jednotky OS SR do mnohonárodnej divízie Juhozápad malo významnú

medzinárodnopolitickú dimenziu a bolo v súlade so zahraničnopolitickou a bezpečnostnou orientáciou Slovenskej republiky. Vyslanie taktiež napomohlo zrealizovať uznesenie vlády Slovenskej republiky číslo 943 zo 16. novembra 2000, ktorým vláda schválila vyčlenenie štyroch dopravných vrtníkov Mi-17 do

síl a prostriedkov určených na plnenie úloh v rámci spoločnej európskej bezpečnostnej a obrannej politiky. Slovenská republika poskytla do operácie taktiež styčného dôstojníka, ktorý pôsobil pri štábe holandského kontingentu a vzájomne koordinoval činnosť a zabezpečenie jednotky. Po leteckom nešťastí vrtníka Mi-17 dňa 24.12.2002 bola zabezpečená jeho preprava do vlasti (22.- 24.1. 2003). Jednotka pokračovala v plnení úloh od januára 2003 s jedným vrtníkom. Medzi hlavné úlohy patrila vzdušná podpora mnohonárodnej brigády severozápad (už v rámci MNB NW), pôsobiacej v určenom operačnom priestore zo základne Bugojno. Zároveň jednotka zabezpečovala prepravu dôležitých osôb, jednotiek, materiálu, výzbroje, munície a vykonávala prieskum v operačnom priestore. Významným prínosom pre OS SR je to, že išlo o prvé vyslanie leteckej jednotky vzdušných síl do mierovej operácie, čím celé

vzdušné sily získali cennú skúsenosť v oblasti operačného plánovania pri vysielaní a pôsobení svojich jednotiek v mierových operáciách. Jednotka ukončila svoje pôsobenie v operácii SFOR 18.12.2003.

V priebehu roka 2004 sa uskutoční zásadná zmena štruktúry a charak-

teru operácie SFOR. Operácia sa pravdepodobne ukončí do konca roka 2004 a jej úlohy postupne prevezme novovytvorená operácia Európskej únie. Zároveň v priestore Bosny a Hercegoviny ostane zachovaná prítomnosť vojsk NATO. Operácia EÚ bude mať civilno-vojenský charakter. Úlohou vojenskej zložky EÚ bude zaistiť implementáciu Daytonských dohôd v súlade s mandátom OSN a kapitolou VII Charty OSN. Veľkosť vojenského kontingentu by mala byť na úrovni cca 7 500 osôb s dôrazom na flexibilné spôsobilosti. Predpokladá sa, že operácia EÚ bude plniť tieto úlohy: monitorovanie vojenských aspektov Daytonskej dohody, zaistenie bezpečnosti v regióne (vrátane boja proti terorizmu), zabránenie vypuknutiu násilia, podpora úloh OHR, vrátane boja proti organizovanému zločinu, podpora právneho systému, zber ručných a ľahkých zbraní. Ministerstvo obrany SR

Celkový prehľad účasti Ozbrojených síl SR na operáciách NATO

	Operácia	Org.	Krajina	Trvanie operácie		
				Počet príslušníkov	od	do
1.	SFOR HQ	NATO	Bosna a Hercegovina	8	26. 8. 1998	
2.	AFOR	NATO	Albánsko	40	15. 7. 1999	31.8.1999
3.	KFOR žen. jednotka	NATO	Kosovo	40	7. 9. 1999	21.3.2002
4.	KFOR	NATO	Kosovo	100	20. 2. 2002	
5.	SFOR vrtuľníky	NATO	Bosna a Hercegovina	21 0	1. 9. 2002	19.12.2003
6.	ISAF	NATO	Afganistan	plán 17	VI.04	

zvažuje ďalší spôsob účasti na operácii EÚ i v novej štruktúre SFOR.

Operácia ISAF v Afganistane

V súčasnom období sa pripravuje vyslanie ženijnej odminovacej skupiny v počte 16 osôb a jedného dôstojníka do veliteľstva operácie NATO ISAF.

Operácia ISAF plní úlohy rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN č. 1386, 1413, 1444 a 1510 (opierajúcich sa o základy Bonnskej dohody z 5. decembra 2001) v zmysle kapitoly VII Charty OSN, s cieľom pomáhať afgánskej dočasnej vláde udržať bezpečnosť v Kábule a v jeho okolitých oblastiach. Bezpečnostná rada OSN vyzvala vo všetkých uvedených rezolúciách členské štáty OSN, aby prispeli personálom, vybavením a inými zdrojmi k plneniu mandátu operácie. Súčasný početný stav ISAF sa pohybuje na úrov-

ni 5 500 vojakov. Do síl ISAF prispieva 33 krajín celého sveta. Po odsúhlasení návrhu Národnou radou SR bude operácia ISAF v poradí šiestou operáciou NATO, na ktorej sa OS SR zúčastnili.

Pôsobenie príslušníkov

OS SR v mierových operáciách NATO má veľký vplyv na zvyšovanie profesionality jednotiek a jednotlivcov a pripravenosť (interoperabilitu) OS SR plniť úlohy podľa štandardov NATO. Pre veliteľov je to neoceniteľná praktická skúsenosť a možnosť preveriť si schopnosti riadiť plnenie bojových operačných úloh priamo v bojových podmienkach, v plnej miere niesť zodpovednosť za ich efektívne plnenie a za životy podriadených. O takto získané návyky a poznatky sa potom velitelia a náčelníci opierajú a využívajú ich na to, aby výcvik podriadených jednotiek a jednotlivcov na území SR bol efektívny a zmysluplný.

*Pplk. Roman LACKOVIČ
vedúci oddelenia mierových
operácií sekcie obrannej politiky
a medzinárodných vzťahov MO SR
Foto - pv -, - mich -, - rk -*

Cesta Slovenskej republiky do NATO (1993 – 2004)

Minister obrany SR Juraj Liška
s hlavným veliteľom spojeneckých
síl NATO v Európe generálom
Jamesom Jonesom

Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky 1. januára 1993 jednou z najdôležitejších úloh, ktoré stáli pred politickou elitou, bolo definovanie zahraničnopolitických a bezpečnostnopolitických priorít a orientácie.

Väčšina relevantných politických strán podporovala orientáciu, ktorá smerovala k integrácii Slovenskej republiky do tzv. „euroatlantických štruktúr“, t.j. do NATO a Európskej únie. Ako najsilnejšia alternatíva voči integrácii do NATO bola prezentovaná koncepcia neutrality, resp. „Slovenskej republiky ako mosta medzi Západom a Východom“.

Integrácia viac ako neutralita

Faktory, ktoré najviac ovplyvňovali diskusiu, resp. najsilnejšie argumenty v prospech členstva SR do Severoatlantickej aliancie, boli tieto:

- obmedzené „mocenské“, materiálne a ľudské zdroje SR, ktoré znemožnia individuálne garantovanie bezpečnosti a z toho vyplývajúca snaha hľadať spojencov, resp. vstúpiť do aliancie štátov s komplementárnymi bezpečnostnopolitickými záujmami ako SR; navyše Slovenská republika leží v pomerne exponovanom geopolitickom regióne, čo tiež zvyšuje riziko dôsledkov individuálnej obrany (na rozdiel napríklad od Švajčiarska alebo Írska);

- charakter determinujúcich faktorov nového európskeho a globálneho bezpečnostného prostredia: do tejto kategórie patrí aj fakt, že Slovenská republika priamo alebo nepriamo susedí s pomerne nestabilnými regiónmi, ktoré majú potenciál na ohrozenie bezpečnosti (aj) nášho bezprostredného regiónu, pričom je nevyhnutné brať ohľad aj na to, že pred

desiatimi rokmi bola situácia v Rusku v značnej miere nepredvídateľná, podobne ako ďalší vývoj Ukrajiny. Ďalej je nevyhnutné uviesť jeden nemenej dôležitý faktor: charakter tzv. „nových hrozieb“ (terorizmus, proliferácia zbraní hromadného ničenia, dysfunkčné štáty a i.) de facto znemožní efektívnu individuálnu reakciu na tieto bezpečnostné hrozby;

- jednoznačná zahraničnopolitická a bezpečnostnopolitická orientácia našich „vyšehradských partnerov“, t. j. Českej republiky, Maďarska a Poľska na získanie členstva v týchto organizáciách;

- snaha opäť sa stať – aj v inštitucionálnej sfére – súčasťou „euroatlantického spoločenstva“: členstvo v NATO znamená aj to, že sa staneme súčasťou spoločenstva, ktoré vyznáva spoločné hodnoty a má veľmi podobné civilizačné, kultúrne a historické tradície a korene;

- ekonomické výhody vyplývajúce z členstva v Severoatlantickej aliancii, s dôrazom predovšetkým na zahraničné investície do slovenského hospodárstva.

Po postupnej kryštalizácii koncepcií jednotlivých elementov elity Slovenskej republiky sa získanie členstva v NATO (a Európskej únii) stalo oficiálnou prioritou slovenskej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

Slovenská republika de facto od svojho vzniku participovala na činnosti Severoatlantickej rady pre spoluprácu, ktorá bola od svojho vzniku v roku 1991 kľúčovým fórom pre permanentný multilaterálny dialóg so štátmi strednej a východnej Európy (po transformácii NACC na Euroatlantickú

partnerskú radu v roku 1997 sa Slovenská republika stala de facto zakladajúcim členom EAPC). SR sa pripojila aj k programu Partnerstva za mier (Partnership for Peace), ktorý iniciovali Spojené štáty a členské štáty ho schválili na samite v Bruseli v januári 1994. Cieľom tohto projektu bolo zintenzívniť politickú a vojenskú kooperáciu medzi členskými štátmi NATO a štátmi v strednej a východnej Európe, zvýšiť stabilitu v týchto regiónoch a prispieť k príprave aspirantov na členstvo. Niektorí odborníci program hodnotia aj ako snahu Clintonovej administratívy prezentovať určitú prechodnú alternatívu štátom v strednej a východnej Európe dovtedy, kým sa definitívne nerozhodne o otázkach súvisiacich s ich pozvaním do aliancie. Na základe toho podpísala Slovenská republika dohodu o Individuálnom programe Partnerstva za mier ešte v roku 1994.

Politická rozporupnosť

Ambícia stať sa členom NATO sa stala dôležitým elementom aj najdôležitejších bezpečnostnopolitických dokumentov SR. Už v obrannej doktríne, ktorá bola prijatá v júni 1994, sa hovorí, že základným smerovaním bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky je snaha získať členstvo v NATO, pričom úsilie o vstup nesleduje len vojenské a politické ciele, ale je aj potvrdením toho, že Slovensko sa hlási k hodnotovému systému, ktorý je vlastný členským štátom NATO. Za najdôležitejší inštrument na dosiahnutie plnohodnotného členstva v aliancii sa považuje práve program Partnerstva za mier.

Od polovice 90. rokov však bolo možné identifikovať určitý rozpor medzi oficiálne deklarovanými cieľmi zahraničnej a bezpečnostnej politiky SR a praktickými krokmi vtedajšej vlády. Napriek pomerne intenzívnej spolupráci s alianciou v rámci programu Partnerstvo za mier a na úrovni Severoatlantickej rady pre spoluprácu, ako aj značným pokrokom pri zvýšení interoperability Ozbrojených síl SR, sa nepodarilo splniť cieľ spoločne vstúpiť do aliancie s našimi susedmi, konkrétne s Českou republikou, Maďarskom a Poľskom. Predstavitelia aliancie v roku 1997 na samite v Madride rozhodli o pozvaní Českej republiky, Poľska a Maďarska, pričom Slovenská republika nebola pozvaná predovšetkým pre nesplnenie politických kritérií členstva.

Po parlamentných voľbách v roku 1998 sa zmenila pozícia Slovenskej republiky na medzinárodnej politickej scéne. Nová vláda vyjadrila jednoznačné a silné odhodlanie naplniť integračné ambície Slovenskej republiky. Napriek tomu, že pôvodné ambície novej vlády – realizovať tzv. „jeden a poltú vlnu“ rozšírenia NATO – z objektívnych dôvodov nemohli byť celkom úspešné (táto koncepcia vychádzala z toho, že by sa nepočkalo na ďalšie kolo rozširovania aliancie, ale prvé kolo by sa „doplnilo“ prijatím SR), mimoriadne dôležité bolo strategické rozhodnutie o smerovaní zahraničnej a bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky v tom zmysle, že sa SR v medzinárodných vzťahoch zachová ako de facto člen NATO. Významným míľnikom, ktorý „otestoval“ odhodlanie slovenskej vlády túto koncepciu aj realizovať, bola kosovská kríza na jar v roku 1999. Počas tejto krízy sa napriek negatívnemu postoju veľkej časti

obyvateľstva SR podarilo túto koncepciu realizovať, keď SR otvorene podporila operáciu NATO na Balkáne, a tým, že poskytla svoj vzdušný priestor spojeneckým lietadlám a povolila tranzit spojeneckých síl cez územie SR, dokázala prispieť aj k úspechu celej operácie. Je jednoznačné, že postoj Slovenskej republiky počas kosovskej krízy pozitívne ovplyvnil našu pozíciu v medzinárodných vzťahoch a vo výraznej miere prispel k budovaniu dobrých vzťahov s NATO ako aj s členskými štátmi.

Po washingtonskom samite

Ďalším dôležitým míľnikom vo vývoji aliancie, ako aj vo vzťahoch Slovenskej republiky a NATO bol washingtonský samit v apríli 1999. Pre celkový vývoj NATO bol samit dôležitý predovšetkým preto, že bola prijatá nová Strategická koncepcia aliancie, ktorá predstavuje najdôležitejší dokument

pre štáty aspirujúce na členstvo. Vo Washingtone bola schválená aj nová iniciatíva NATO, tzv. „Akčný plán členstva – Membership Action Plan“. Táto iniciatíva predstavovala novú kvalitu spolupráce medzi alianciou a kandidátskymi krajinami. MAP je možné hodnotiť ako efektívny a komplexný inštrument pre prípravu na členstvo, a to predovšetkým prostredníctvom definovania konkrétnych cieľov v procese prípravy a identifikovania existujúcich rezerv v procese prípravy. Najdôležitejšími faktormi efektivity boli pravidelné hodnotenia tohto prípravného procesu a vzájomný dialóg, ďalej existujúca spätná väzba prostredníctvom pravidelne vypracovávaného Správy o pokroku Slovenska v procese MAP. Čo sa týka konkrétnych oblastí, MAP sa koncentroval predovšetkým na nasledujúce témy:

1. Politické a ekonomické otázky
2. Obranné a vojenské otázky
3. Finančné otázky

4. Právne otázky

5. Bezpečnostné otázky.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa pomerne veľkej skupiny odborníkov, práve vďaka tomuto procesu je súčasný stav pripravenosti Slovenska na vyššej úrovni, ako to bolo v prípade Poľska, Maďarska a Českej republiky v roku 1999.

Vláda Slovenskej republiky v nadväznosti na Akčný plán členstva svojím uznesením v júni 1999 vytvorila rámec ako aj inštrumenty na kvalitnú prípravu a zdokonaľovanie pripravenosti SR na vstup do NATO. To znamená, že proces prípravy na členstvo riadi Výbor vlády pre prípravu SR na členstvo v NATO (VV PRENAME), pričom proces sa realizuje na základe dokumentu Program zabezpečenia prípravy SR na členstvo v NATO (PZ PRENAME) a dokumentu Národný program prípravy SR na členstvo v NATO (NP PRENAME), ktorý bol schválený v októbri 1999.

Mimoriadne dôležitými míľnikami v procese vývoja bezpečnostnopolitického a vojenskostrategického myslenia na Slovensku boli tri oficiálne bezpečnostnopolitické dokumenty prijaté v roku 2001 – Bezpečnostná stratégia SR, Obranná stratégia SR a Vojenská stratégia SR. V Bezpečnostnej stratégii SR sa píše: „Slovenská republika sa usiluje o dosiahnutie plnohodnotného členstva v Severoatlantickej aliancii ako optimálneho variantu získania efektívnych bezpečnostných záruk“. V súvislosti s definovaním životných záujmov SR sa konštatuje, že „zachovanie mieru a stability v strednej Európe je spojené s rozširovaním zóny demokracie, bezpečnosti a prosperity, vráta-

NATO po Washingtonskej zmluve (charakterizuje misiu a poslanie aliancie, bezpečnostné prostredie a bezpečnostné hrozby vrátane tzv. „nových hrozieb“ a formuluje základné princípy pre aspekty súvisiace s ozbrojenými silami členských štátov), ako aj z dôvodu prijatia nových členov pozvaných na samite v Madride (1997). Tento faktor, spolu s oficiálnym potvrdením princípu otvorených dverí, t.j. odhodlanosti pokračovať v rozširovaní aliancie, znamenal dôležitý odkaz

ne plnohodnotného členstva Slovenskej republiky v Severoatlantickej aliancii a v Európskej únii“. Ďalej sa uvádza, že „v prístupovom procese sa Slovenská republika a jej ozbrojené sily budú komplexne pripravovať na vstup do civilných a vojenských štruktúr Severoatlantickej aliancie“. V Obrannej stratégii sa hovorí: „Plnohodnotné členstvo Slovenskej republiky v Severoatlantickej aliancii je súčasťou životných záujmov Slovenskej republiky, pretože predstavuje optimálny spôsob zaručenia jej bezpečnosti a obrany“. Vo Vojenskej stratégii sa v tom istom duchu konštatuje, že „najvhodnejšou metódou zaručenia bezpečnosti a suverenity Slovenskej republiky je metóda kolektívneho systému obrany. Za najlepší výber a najvhodnejšiu organizáciu na dosiahnutie uvedených zámerov sa považuje NATO“.

Ďalším kľúčovým prvkom v integračnom procese SR bola pomerne rýchlo sa zvyšujúca ochota a odhodlanosť Slovenskej republiky prevziať svoj dôležitý diel zodpovednosti za zabezpečenie medzinárodnej bezpečnosti a aktivity pri pozitívnom formulovaní svojho širšieho bezpečnostného prostredia. Okrem jednoznačných politických deklarácií, za „zhmotnenie“ týchto snáh možno považovať rýchly nárast počtu príslušníkov Ozbrojených síl SR v zahraničných misiách na udržanie mieru. Do tohto rámca zapadá aj vznik spoločnej česko-slovensko-poľskej mnohonárodnej brigády, ktorej veliteľstvo je dislokované na Slovensku, v Topolčanoch. Konkrétnym poslaním mnohonárodnej brigády je účasť na medzinárodných mierových operáciách pod vedením Severoatlantickej aliancie a/alebo Európskej únie a plnenie úloh v medzinárodných mierových operáciách aj prostredníctvom niektorej zo svojich zložiek (brigáda by mala dosiahnuť plnú operačnú pohotovosť k 31. 12. 2005). Treba poznamenať, že dôležitým faktorom pri vzniku tejto spoločnej brigády boli aj politické motívy, konkrétne podpora integračných ambícií Slovenskej republiky zo strany Poľska a Českej republiky. Z hľadiska dlhodobých politicko-strategických a integračných cieľov Slovenskej republiky bola a aj naďalej je dôležitá participácia na dvoch operáciách krízového manažmentu (v Afganistane a v Iraku). Aj keď účasť na týchto misiách nie je možné priamo spojiť s integračnými procesmi do NATO, jednoznačne prispeli k upevneniu (z nášho pohľadu) strategických vzťahov so Spojenými štátmi, pričom tento faktor je z objektívnych dôvodov kľúčový aj z hľadiska našich integračných ambícií.

Kľúčová Praha

Kľúčovým medzníkom v integračnom procese SR do NATO bol jednoznačne praž-

Náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Cerovský (druhý sprava) so svojimi partnermi brig. gen. Jaroslavom Kolkusom, generálom Czesławom Piatasom pri odovzdávaní bojovej zástavy veliteľovi mnohonárodnej brigády v Topolčanoch brig. gen. Mikulášovi Regulovi

ský samit v novembri 2002. V hlavnom meste Českej republiky prijali predstavitelia členských štátov NATO niekoľko závažných rozhodnutí, ktoré zásadne ovplyvnia budúcnosť samotnej aliancie a jej schopnosť efektívnejšie reagovať na realie nového bezpečnostného prostredia. Ide napríklad o rozhodnutie o vytvorení síl rýchlej reakcie, o ďalšie zjednodušenie a zefektívnenie veliteľských štruktúr, ako aj o zlepšenie spôsobilosti členských štátov a s tým súvisiacej vyššej miery špecializácie (s týmito faktormi súvisia o. i. aj tzv. „Prague Capabilities Commitment“), t.j. o faktory a aktivity, na ktoré musí reagovať aj Slovenská republika. Najdôležitejším rozhodnutím pražského samitu pre SR však bolo prizvanie siedmich štátov zo strednej a juhovýchodnej Európy, vrátane Slovenskej republiky. Najzávažnejšie faktory, ktoré prispeli k pozvaniu SR, je možné rozdeliť na vnútorné a zahraničné. Čo sa týka vnútorných, jednoznačne dominovali aspekty súvisiace so stavom demokratických hodnôt a právneho štátu, resp. značným pokrokom, ktorý Slovensko v tejto oblasti dosiahlo. Nemenej dôležitým aspektom je aj úspešný proces prípravy ozbrojených síl, ako aj jednoznačná a čitateľná zahraničnopolitická a bezpečnostnopolitická orientácia Slovenskej republiky, vrátane konkrétnej účasti na operáciách krízového manažmentu. V súvislosti s tzv. „vonkajšími“ faktormi možno uviesť nasledujúce:

- Zmeny v medzinárodných vzťahoch po 11. septembri 2001: v súvislosti s našim členstvom je z tejto oblasti najdôležitejší pozitívny vývoj vzťahov medzi Spojenými štátmi a Ruskom, resp. NATO a Ruskom, ako aj „reprioritizácia“ ruskej zahraničnej politiky na strednú Áziu a zakaukazský región.

- Priority Spojených štátov súvisiace s globálnym bojom proti terorizmu: jedna z hlavných príčin, prečo sa presadila koncepcia rozsiahleho rozšírenia aliancie, je aj to, že USA sústreďujú väčšinu svojich zdro-

jov a energie na boj proti terorizmu, a preto rozsiahle riešenie dlhodobu vyrieši problém rozširovania NATO, čo umožní sústreďovať politickú energiu na priority v boji proti terorizmu. Je dôležité aj to, že územia niektorých „nových členov“, predovšetkým Rumunska a Bulharska, sú z geostrategického hľadiska dôležité pri projekcii sily zo západnej Európy smerom na juhovýchod, na Blízky východ a strednú Áziu.

- Zabezpečenie stability a rozvoja v rozsiahlom priestore od Baltského mora až k Egejskému moru v kontinuálnom priestore: prijatie siedmich nových členov vrátane SR rozšíri priestor stability, rozvoja, mieru a relatívnej prosperity smerom na východ a juhovýchod Európy.

Po rokovaníach a rozhovoroch, ktoré nasledovali po pražskom samite, ako aj po schválení pristúpenia jednotlivých členských štátov, sa v posledných dňoch oficiálne zverejnila informácia, že Slovenská republika, Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Bulharsko a Rumunsko sa stanú členmi Severoatlantickej aliancie 2. apríla 2004. Napriek ukončeniu integračného procesu však získaním členstva v NATO nič neskončí, práve naopak – z určitého aspektu sa Slovenská republika tak stane „globálnym hráčom“. Táto situácia, resp. táto pozícia, znamená úplne nové výzvy pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Slovenskej republiky. Po 2. apríli budeme musieť definovať svoje špecifické záujmy voči takým regiónom, ktoré doteraz nepatrili medzi priority z hľadiska našich zahraničnopolitických záujmov. Budeme musieť zaujať stanoviská k problémom a fenoménom, ktoré doteraz neboli pre nás až také relevantné. Získame však zároveň silné garancie bezpečnosti, akými dosiaľ Slovenská republika nikdy nedisponovala.

PhDr. Róbert ONDREJCSÁK
riaditeľ Inštitútu obrany a bezpečnosti MO SR

Foto – pd -, - mil -

KRÁTKO

Na konferencii Slovensko na prahu vstupu do EÚ a NATO, ktorá sa v Bratislave konala pod záštitou ministra zahraničných vecí SR Eduarda Kukanu, štátny tajomník MO SR Martin Fedor konštatoval, že v súvislosti s tým, že sa tento mesiac Slovenská republika stane súčasťou organizácie kolektívnej bezpečnosti, angažovanosť Slovenska sa bude aktualizovať. Doteraz sa takmer 70 percent príslušníkov Ozbrojených síl SR nasadzovalo do misií pod hlavičkou OSN.

...

Slovensko vyšle v krátkom čase do Afganistanu 16-člennú odmiňovaciu čatu spolu s materiálom a technikou. Do štábu mnohonárodnej brigády síl ISAF by mal odísť aj jeden dôstojník. Návrh na vyslanie vojakov do operácie ISAF, ktorý predložil poslancom minister obrany Juraj Liška, schválila Národná rada SR. Vyslanie a polročné pôsobenie vojakov v Afganistane bude stáť vyše 70 miliónov, ktoré budú hradené z kapitoly ministerstva obrany.

...

Na Veliteľstve pozemných síl v Trenčíne sa uskutočnilo pracovné rokovanie funkcionárov Spoločného veliteľstva STRED z Heidelbergu a Veliteľstva pozemných síl OS SR. Spolupráca medzi veliteľstvami začala v septembri minulého roku, keď Trenčín navštívil zástupca veliteľa JHO CENTRE NATO generálporučík Colby M. Broadwater. Cieľom rokovania bolo prediskutovať úlohy, ktoré sa musia splniť v období prístupu a integrácie do NATO.

...

V organizačnej štruktúre Ministerstva obrany SR došlo k zmenám. K 1. marcu 2004 bol zrušený Úrad generálneho právneho zástupcu Ministerstva obrany SR a vytvorená bola sekcia legislatívy a práva MO SR. Hlavným dôvodom je zmena základov na tvorbu a aplikáciu práva v dôsledku členstva Slovenskej republiky v NATO. Reorganizáciou nedošlo k zvýšeniu počtu pracovníkov.

Oznam

Vojenský folklórny súbor Borievka, ktorý pôsobí pri Vojenskej leteckej akadémii gen. M. R. Štefánika v Košiciach, si v týchto dňoch pripomína 25. výročie svojho vzniku. Vyvrcholením osláv jubilea bude slávnostný galaprogram 1. mája 2004 v priestoroch košického JUMBO centra. Vedenie súboru naň pozýva nielen všetkých priaznivcov folklóru, ale i bývalých členov Borievky. Bližšie informácie na tel. č. 0904 494 340, resp. www.foborievka.szm.sk, stefan150@post.sk

Gentleman v Leviciach

Medzinárodný deň žien. Sviatok od istého času diskutabilný. Ale ženy v levicom útvare veru žiadne pochybnosti o jeho opodstatnenosti nemajú. Tradíciu tohto sviatočného dňa neprerušili žiadne reformy ani velitelia, ktorí sa v útvare vystriedali.

V pondelok 8. marca pri slávnostnom obede veliteľ mechanizovaného práporu podplukovník Milan Slezák (na fotografii odovzdáva ženám ruže) poďakoval všetkým „svojím ženám“ za ich prácu. Vekový priemer nášho práporu je nižší ako tridsať rokov. Tým viac si my, ženy, vážime každý prejav úcty, ktorý sa nám dostane od našich spolupracovníkov. Veliteľ práporu na MDŽ prijal aj zástupcov z radov vojenských dôchodcov s manželkami. S organizovaním takéhoto stretnutia je vždy veľa práce. Preto vďaka patrí všetkým, ktorí to vedia a hlavne chcú urobiť. A naši muži chceli...

Rtm. Bc. Iris FŮLŮPOVÁ

Prijímacie konanie na VLA Košice

Termín podania prihlášky: do 8. mája 2004 na adresu: Vojenská letecká akadémia gen. M. R. Štefánika v Košiciach, študijné oddelenie Rampová 7, 041 21 Košice. Termín prijímacjej skúšky: 31. 5. - 4. 6. 2004, náhradný: 22. 6. 2004. Miesto: VLA v Košiciach. Poplatok: 700,- Sk.

Študijné odbory: sú určené iba pre študentov, ktorí nevykonávajú vojenskú službu.

Riadenie leteckej prevádzky - špecializácia: riadenie, prevádzka a automatizácia v letectve, riadenie letovej prevádzky.

Letecké strojárstvo - špecializácia: letiskové technické a prevádzkové zabezpečenie, prevádzka, údržba a opravy lietadiel a leteckých motorov.

Letecká elektrotechnika (P) špecializácia: rádiotechnické zabezpečenie leteckej prevádzky, letecké prístroje a elektrické systémy, rádiové a rádiotechnické systémy lietadiel. Všetky odbory sú 10-semesterálne a absolventi získajú titul Ing.

Prijímacia skúška pozostáva z písomných testov z nasledujúcich predmetov: matematika, fyzika, anglický jazyk. Uchádzač o štúdium zašle spolu s prihláškou overené kópie vysvedčení z posledných dvoch ročníkov strednej školy a maturitného vysvedčenia. Študenti, ktorí vykonajú maturitnú skúšku v tomto školskom roku, predložia overené kópie vysvedčenia z posledného ročníka strednej školy a maturitného vysvedčenia v deň prijímacjej skúšky. Náhradný termín prijímacjej skúšky je určený iba pre ospravedlnených uchádzačov. Rozhodujúcim kritériom pre výber na štúdium sú výsledky písomnej prijímacjej skúšky a dosiahnutý prospech na strednej škole. Príručky pre prípravu na prijímacie skúšky z matematiky a fyziky (á 75,- Sk + poštovné) si možno objednať na študijnom oddelení.

Ponukové konanie

Úrad pre investície a akvizície S4EMI MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava vyhlasuje v dňoch 31. 3. - 1. 4. 2004 ponukové konania metódou verejného predkladania cenových návrhov na uzavretie zmluvy o odpredaji prebytočného majetku Ozbrojených síl SR. Toto ponukové konanie sa uskutoční vo VÚ 2155 Nitra. Podklady a podmienky s presným zoznamom budú zverejnené 11. 3. 2004 na internetovej stránke www.mod.gov.sk v časti Ponukové konania-inercia, Prebytočný HM.

V minulom roku bolo v TOP tíme 35 športovcov, z toho 19 príslušníkov armádnych športových klubov: cyklisti Jozef Žabka, Martin Liška, rtn. Ján Lepka, čat. Jaroslav Jeřábek, rtn. Peter Bazálik, zápasníci rtn. Roman Meduna, nrtm. Attila Bátky, kanoisti kpt. Peter Páleš, Ján Kubica (všetci Dukla Trenčín), vodní slalomári Michal Martikán (na fotografii), Gabriela Zamišková, Elena Kaliská, rtn. Ľuboš Šoška a rtn. Peter Šoška, rtn. Milan Kubáň, čat. Marián Olejník, čat. Peter Cibák, Dušan Ovčarič, strelec kpt. Jozef Gönci (všetci Dukla Banská Bystrica). Jediným športovcom, ktorý si definitívne priamo zabezpečil účasť na OH 2004, je zápasník trenčianskej Dukly nrtm. Attila Bátky.

Športové kluby nahradí centrum

Minister obrany Juraj Liška vo svojom rozkaze č. 63/2003 nariadil v tomto roku vytvoriť podmienky na optimálnu prípravu športovcov, s cieľom dôstojne reprezentovať SR a jej ozbrojené sily na OH 2004. Na tejto úlohe bude okrem rezortu obrany participovať aj Slovenský olympijský výbor (SOV), športové zväzy a Ministerstvo školstva SR. Inštitúcie zodpovedné za zabezpečenie športovej reprezentácie krajiny prijali princíp diferencovanej podpory štátu v príprave športovcov v závislosti od ich športovej výkonnosti. Pod gesciou SOV bol vytvorený TOP tím OH 2004 zložený zo športovcov, ktorých výkonnosť je predpokladom na umiestnenie do 6. miesta na OH.

V systéme vojenského športu mali niekoľko desaťročí pevné postavenie aj dva kolektívne športy – futbal a hokej. Transformácia OS SR a ich profesionalizácia na jednej strane a strata vojenského charakteru klubov, zvýšenie podielu obchodnej činnosti na ich riadení, menšia prehľadnosť použitých finančných prostriedkov pri financovaní ich činnosti na strane druhej boli dôvodom, prečo MO SR v súlade s Národným programom rozvoja športu zrušilo 31. decembra 2002 príspevkové organizácie Futbalový klub Dukla Banská Bystrica a Hokejový klub Dukla Trenčín.

O k r e m vrcholového športu má v rezorte svoje miesto aj výkonnost-

ný šport, ktorý reprezentuje 106 športových oddielov v tridsiatich vojenských telovýchovných jednotkách. V nich svoju činnosť vykonáva 850 členov.

najprestížnejších svetových podujatiach.

„Pred nami je však úloha účinne reagovať na všetky požadované zmeny súvisiace so vstupom Slovenska do aliancie a procesom profesionalizácie v oblasti športu. V období spoločenských zmien je aj vojenský šport ako podsystém systému slovenského športu a prvok systému rezortu ministerstva obrany podrobený analýze, aby sa jeho fungovanie zosúladiť s potrebami spoločnosti a záujmami rezortu. Predpokladáme, že v súlade s potrebami OS SR sa nám podarí vytvoriť účinný systém prípravy reprezentantov vo Vojenskom športovom centre MO SR, ktoré v najbližšom období plánujeme vytvoriť,“ načrtol budúcnosť vojenského športu plk. Ján Petrovič zo sekcie ľudských zdrojov MO SR.

Najdôležitejšou úlohou v minulom roku bola úspešná reprezentácia našich ozbrojených síl na 3. vojenských svetových hrách, ktoré sa uskutočnili v závere roka v sicílskej Catanii. Devätnásť športovcov z oboch Armádnych športových

Minister obrany Juraj Liška vo svojom rozkaze č. 63/2003 nariadil vytvoriť podmienky na optimálnu prípravu športovcov, s cieľom dôstojne reprezentovať SR a jej ozbrojené sily na OH 2004 v Aténach.

Slovenská republika a jej ozbrojené sily sa zaraďujú medzi 129 krajín sveta, ktoré sú členmi Medzinárodnej rady vojenského športu C.I.S.M. (Conseil International du Sport Militaire). O našom členstve rozhodli delegáti generálneho zhromaždenia C.I.S.M. v cyperskej Larnake pred jedenástimi rokmi.

Odvtedy sa na Slovensku uskutočnili svetové šampionáty C.I.S.M. v modernom päťboji v B. Bystrici (1993), v cyklokrose v Trenčíne (1998) a v parašutizme v Lučenci (2001). Po prvýkrát v 56-ročnej histórii C.I.S.M. zvolili v máji 2003 delegáti 58. generálneho zhromaždenia a kongresu C.I.S.M. v Dubaji do jej najvyšších riadiacich štruktúr zástupcu zo štátov bývalého východného bloku. Stal sa ním Slovák - plk. Mgr. Ján Petrovič, CSC.

Doterajšie výsledky vojenských športovcov na olympijských hrách potvrdzujú, že vrcholový šport v ozbrojených silách má celosvetový charakter. Napríklad na OH v Sydney 2000 získali vojenský športovci z celého sveta viac ako 30 percent udelených medailí a na ostatných ZOH v Salt Lake City 2002 to bola dokonca viac ako polovica medailí.

Slovenskí vojenský športovci, napriek niektorým protichodným rozhodnutiam v minulosti, ostávajú aj naďalej pevným pilierom vrcholového športu na Slovensku. Rezort obrany zabezpečuje podmienky na ich prípravu v súlade s Národným programom rozvoja športu v tých odvetviach, v ktorých sú predpoklady na ich dôstojnú reprezentáciu na

klubov získalo 4 zlaté (cyklista Matej Jurčo – Trenčín, guliár nrtm. Milan Haborák, kladivár rtn. Miloslav Konopka a plavec čat. Ľuboš Križko), 1 striebornú (plavkyňa Ivana Lange) a 1 bronzovú medailu (džudista nrtm. Marek Matuzsek – všetci B. Bystrica) a v hodnotení 86 krajín obsadili 8. miesto.

Veliteľ AŠK Dukla Trenčín pplk. Ľ. Vacek odovzdáva ocenenia najlepším kulturistom Jane Purdjakovej a Igorovi Kočišovi

Vojenské Dukly

Podmienky na prípravu športovcov v individuálnych disciplínach zabezpečujú špecializovaní odborníci v dvoch samostatných rozpočtových organizáciách, v Armádnom športovom klube (AŠK) Dukla Banská Bystrica a v AŠK Dukla Trenčín. Ich zriaďovateľom je Ministerstvo obrany SR.

AŠK Dukla Trenčín existuje od roku 1969. V súčasnosti zastrešuje šesť športových odborov – kanoistiku, vzpieranie, cestnú a dráhovú cyklistiku, zápasenie, parašutizmus a zložku rôznych športov. Do roku 1993 patril pod AŠK aj hokejový oddiel. Pod pyšným hradom Matúša Čáka vyrástli výrazné osobnosti – olympijský víťaz z Montrealu 1976 a trojnásobný majster sveta Anton Tkáč, strieborný medailista z OH v Atlante 1996, majster Európy 1997 a viacnásobný medailista z MS Slavomír Kňazovický či štvornásobní majstri sveta v dráhovej cyklistike Jaromír Vačkář – Miroslav Vymazal. Väčšina hokejistov, ktorí pôsobia v najkvalitnejšej kanadsko-amerikej NHL, športovo vyzrela v hokejovom klube Dukla. Za všetkých spomeňme Pavla Demitru, Miroslava Šatana, Žigmunda Pálffyho a predovšetkým Róberta Švehlu, ktorý sa po skončení športovej kariéry vrátil ako funkcionár do Dukly. Medzi súčasné vojenské športové hviezdy patrí trojnásobný majster sveta Martin Tešovič, ktorý v thajskom Čiang Mai v decembri roku 1997 prekvapil celý vzpieracký svet. Ďalšími sú svetoví šampióni v športovej kulturistike Jana Purdjaková, Jaroslav Horváth a Štefan Havlík.

Trojnásobný majster sveta vo vzpieraní Martin Tešovič sa po dlhodobom zranení pripravuje na aténsku olympiádu

V súčasnosti na čele vlnkovej lode Dukly kraľuje kvarteto rýchlostných kajakov – nadporučík Rastislav Kužel, rotný Juraj Lipták, rotný Martin Chorváth a zamestnanec Ladislav Belovič. „Za úspešnými výsledkami je trpezlivá a viacročná práca trénerov, ktorá nemusí vždy priniesť želaný výsledok. Preto v Dukle staviame na profesionálnych športovcoch nášho rezortu, no zároveň sa rozchádzame s pretekármi, ktorí výkonnostne nena-
predujú. Nemôžeme sa uspokojiť iba s tým, že sme vo vybraných športoch najlepší na Slovensku,“ povedal veliteľ AŠK Dukla Trenčín podplukovník Ľubomír Vacek.

Začiatok olympijskej sezóny zachytil Jozefa Gönciho vo famóznjej forme

Staršia menovkyňa, no oveľa úspešnejšia je AŠK Dukla Banská Bystrica. Mená olympijských víťazov – chodca Jozefa Pribilína, oštepára Jana Železného, futbalistu Františka Kunza či vodného slalomára Michala Martikána sú toho najlepším dôkazom. V klube pod Urpínom športovo dozreli na športovcov svetovej extratriedy. Tento najúspešnejší športový kolektív na Slovensku oslávil v minulom roku 35. výročie svojej existencie. Jeho reprezentanti na najvýznamnejších svetových a európskych podujatiach získali dohromady 13 zlatých, 22 strieborných a 16 bronzových medailí.

Významným prínosom pre Duklu bolo udelenie štatútu vrcholového športu v októbri 1974. S ním sa začali rysovať kontúry jej perspektívy. Dukla mala od svojho vzniku výborných športovcov, ktorí budovali tradíciu a preslávili Duklu i mesto. Za všetkých spomeňme aspoň majstra sveta v letoch na lyžiach Karla Kodejšku, bronzového džudistu z OH v Moskve Vladimíra Kocmana či strieborných moderných päťbojárov z OH v Montrele Starnovského a Vyskočila. Neskôr sa k nim pridávali ďalší olympijskí medailisti – skokani na lyžiach Jiří Parma a František Jež a športový strelec Jozef Gönci. „Aby ich bolo aj v budúcnosti čo najviac, na to potrebujeme aj viac financií. Preč sú časy, keď naše stredisko dostávalo nové objekty a kvalitatívne sa posúvalo vyššie. Nedostatok financií v súčasnosti ma za následok, že niektoré športy v našom klube stagnujú. Ďalej už škrtiť nemôžeme a základy, ktoré sme doteraz robili »na kolenách«, sa tiež nedajú robiť do nekonečna,“ skonštatoval riaditeľ AŠK Ľubomír Roško, bývalý úspešný reprezentant v skoku do výšky.

V súčasnosti v Dukle pôsobia oddiely ľahkej atletiky, biatlonu, športovej streľby, vodného slalomu, džuda, moderného päťboja, plávania, lyžovania, zjazdu na divokej vode, vodného motorizmu a karate.

Dvojstranu zostavil Jozef MICHNICA

Kultúra v zelenom

Vojenský folklórny súbor Ozbroyených síl SR Jánošík, Umelecký súbor OS SR, ale i podujatia s medzinárodnou účasťou – LAUGO, Heľpianska prehliadka vojenských folklórnych súborov, festival Folklórny Trenčín, Duchovná pieseň či Považský pohár, to sú najdostojnejší reprezentanti kultúry, ktorými sa naše ozbrojené sily prezentujú a hrdia aj vo svete a ktoré nás budú reprezentovať i v rámci Severoatlantickej aliance.

Zámery a ciele rozvoja kultúry vyplývajú zo strategického smerovania Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie a z Modelu 2010. Cieľom tohto procesu v rezorte je rozvoj a kultivácia osobnosti vojaka, sprostredkovanie, osvojovanie kultúrnych, duchovných hodnôt a pozitívne ovplyvňovanie medziľudských vzťahov.

V záujmovej umeleckej činnosti (ZUČ) aktívne pracuje vyše tisícdeväťsto členov záujmových krúžkov. Dôležitú úlohu v systéme vojenskej kultúry zohráva Kultúrne a metodické centrum OS SR v Trenčíne. Podľa koncepcie rozvoja kultúry v rezorte ministerstva obrany metodicky a odborne riadi a tiež poskytuje pomoc všetkým klubovým zariadeniam v OS SR. Podľa štatútu plní úlohy pre celý rezort. Pozitívny trend má záujmo-technická tvorivosť (ZTT). Predovšetkým raketoví a plastikovní modelári, ktorí sa v súčasnosti radia medzi najlepších aj v Európe, prispeli k popularizácii OS SR doma i vo svete.

Ťažisko záujmu o ZUČ a ZTT sa v súlade s reorganizáciou OS SR celkom prirodzene presúva z vojakov základnej a náhradnej služby na profesionálnych vojakov a ich rodinných príslušníkov, na civilných zamestnancov a vojenských dôchodcov v posádkach. Celorezortné prehliadky ZUČ a ZTT predstavujú fórum, na ktorom dostávajú priestor záujmové aktivity všetkých skupín príslušníkov ozbrojených síl. Je to vyvrcholenie ich dobrovoľnej aktivity a záujmovej ambicióznosti.

Nezastupiteľné miesto v rozvoji kultúry zohrávajú útvarové kluby. Slúžia prevažne na zabezpečenie voľného času vojakov základnej a náhradnej služby. Súčasťou klubu je zvyčajne vojenské kino a vojenská osvetová knižnica. Kluby zohrávajú význam-

nú úlohu v rozvoji ZUČ a ZTT. V súčasnosti v OS SR pôsobi 21 vojenských kín, 35 osvetových knižníc a 62 klubovní. Ich vybavenie vo veľkej miere závisí od ekonomických možností veliteľov útvarov a od angažovanosti a flexibility pracovníkov poverených prácou na úseku výchovy a kultúry. Po redukcii ostali posádkové kluby v posádkach Prešov, Lešť, Zvolen, Liptovský Mikuláš, Martin a Bratislava.

Kultúrno-spoločenské zabezpečenie profesionálnych vojakov existuje vo všetkých moderných armádach v podobnej forme ako u nás. V USA, NSR, Francúzsku, Maďarsku či Poľsku sú však kluby zriadené osobitne pre jednotlivé hodnotné kategórie vojakov. Armáda ČR najprv kluby zrušila a potom ich po vzore slovenského modelu opäť zriadovala.

Kultúra v armáde nikdy nemala ustlať na ružiaci, ale vždy prináša la krásu, vnútorné uspokojenie a povznášala každého z nás. Mnohé cesty k naplneniu týchto postov boli a aj zostanú ťažké. Niekedy k tomu prispela veľkosť ducha, inokedy nadšenie a dobrá vôľa. Kultúra vo vojenských podmienkach by momentálne najviac prospeli úpravy súčasných legislatívnych noriem. V každom prípade sa však za úroveň uvedených telies, ktoré v štruktúre Ozbroyených síl SR ostali, pred našimi partnermi v NATO nemusíme hanbiť. Naopak.

Jediným profesionálnym umeleckým telesom OS SR je bratislavský Umelecký súbor OS SR. Jeho základným poslaním je podieľať sa špecifickými prostriedkami hudobného, tanečného a javiskového umenia na zabezpečení osobného voľného vojakov. Súbor patrí k našej národnej hrdosti a tradícii. V novembri 2001 oslávil svoje 50. výročie vzniku.

Mimoriadnej obľube sa teší hudobné umenie, v ktorom sa prezentuje 30 súborov a krúžkov. Vojenské folklórne súbory (VFS) sú dôstojnými reprezentantmi nielen regiónu, v ktorom pôsobia, ale i samotných OS SR.

Medzi najlepšie sa radia Jánošík zo Zvolena, Váh z Liptovského Mikuláša či Suché karky z Prešova. Je potešiteľné, že väčšina z nich si vychováva svojich nástupcov v detských súboroch.

Vojenský folklórny súbor Jánošík sa stal od 1. 1. 2003

príspevkovou organizáciou rezortu obrany. Samozrejme, spomenúť treba i profesionálne posádkové vojenské hudby, ktoré po reorganizácii ostali už len v Bratislave, Trenčíne a v Banskej Bystrici.

Estetické cítenie podporuje Výtvarné štúdio Bratislava – udržiava umelecké diela, ktoré sú majetkom OS SR a využíva ich pri výchove vojenskej mládeže. Štúdio navrhuje a zariaďuje nové vojenské interiéry, vytvorené znaky viacerých vojenských útvarov, bojové zástavy, nové hodnotné označenia, vojenské odznaky a plakety.

Jozef MICHNICA

Neviem, čo sa Vám na tom zdá divné?
Vy neviete, že ak boh dá,
tak aj motyka vystreli?

- Bol som sa pozrieť na plavcov, čo sa kúpu na Nový rok v Dunaji. Povieť vám, bolo im zima, všetkým drkotali zuby. Mne by sa to ale nestalo.

- To ste taký otužilý?

- Ale čoby. Predvídam. Ja by som si nechal zuby na brehu.

• • •
V preplnenom autobuse sa žena osopí na muža:

- Prosím vás, musíte sa na mňa tak tlačiť?!

- Prepáčte, - odvetí muž, - ale v tomto návale si nemôžem príliš vyberať.

• • •

Stretnú sa dvaja známí.

- Servus, Peter, čo máš nové?

- Zakladám sobášnu kanceláriu.

- A aký máš základný kapitál?

- Štyri dcéry.

• • •

Sudca sa pýta pani Danice:

- A nebolo vám čudné, keď sa obžalovaný z ničoho nič objavil o polnoci vo vašej spálni?

- Ani nie, pán sudca, na to som zvyknutá. Len mi bolo čudné, že prišiel na traktore.

7 x odpovedz

1. Poradca Republikánskej strany pre zahraničné otázky John Foster Dulles v zahraničnom výbore amerického Senátu navrhol vytvoriť protisovietskú koalíciu:

- a) 19. januára 1948
- b) 19. januára 1947
- c) 19. februára 1948

2. Koľko zástupcov zakladajúcich štátov aliancie podpísalo Washingtonskú zmluvu 4. apríla 1949?

- a) 11
- b) 12
- c) 10

3. V ktorom meste sídli od januára 1967 Akadémia obrany NATO?

- a) Mníchov
- b) Neapol
- c) Rím

4. Severoatlantická aliancia sa otvorila svetu na samite v Madride. Pozvánku dostali tri nové štáty: Česká republika, Maďarsko a Poľsko. Bolo to v roku:

- a) 1997
- b) 1998
- c) 1996

5. V ktorom roku sa po prvý raz hovorilo o programe Partnerstvo za mier, ktorý prehlbuje spoluprácu medzi NATO a partnerskými štátmi?

- a) 1994
- b) 1992
- c) 1993

6. Samit NATO, ktorý sa uskutočnil 21. - 22. novembra 2002 v Prahe, bol pre nás významný tým, že SR dostala pozvanie do Severoatlantickej aliancie. Koľko krajín dostalo pozvánku do NATO na tomto samite?

- a) 6
- b) 7
- c) 8

7. Koľký ročník medzinárodnej výstavy obrannej techniky International Defence Equipment Exhibition IDEE 2004 sa uskutoční v dňoch 5. - 8. mája v Trenčíne?

- a) šiesty
- b) piaty
- c) štvrtý

Správne odpovede: 1a, 2b, 3c, 4a, 5a, 6b, 7a

Fotozaujímavosť

„Vilomeniny“ u vojakov

Ktovie, čo bolo spúšťacím mechanizmom „Vilomenín“ v ľahkej brigáde v Topoľčanoch. List od rotného Martina Kabáta, alebo spomienky moderátora Víla Rozborila (vľavo v tankistickej kukle) na chvíle strávené v zelenom. Faktom zostáva, že 7. marca zaklopal na dvere ľahkej brigády televízny štáb populárnych markízackých Vilomenín. V netradičnom prostredí topoľčianskych kasární si svoje sily zmerali dve súťažné družstvá. Družstvo príslušníkov roty podpory velenia na čele s nrtm. Miroslavom Mavrákom a družstvo práporu logistickej podpory, ktoré kormidloval rtn. Martin Kabát. Prvou „vilomeninou“ bolo v určenom časovom limite zohnať päť požadovaných vecí. Bufet, šumák, bager, mazlák či maska sú slangové pomenovania vecí, s ktorými vojaci prichádzajú každodenne do styku počas vojenskej služby. Druhou úlohou bolo poriadne napeniť chodbu a vyčistiť vymedzený úsek rájónu špeciálnymi kefami. Najzaujímavejšia bola tretia úloha, keď mali družstvá za úlohu dostať ženu, oblečenú do pyžama, do postele, konkrétne na hornú posteľ - takzvané „bydlo“. Záverečná disciplína, známa pod názvom sťahanie obrusu, mala opäť netradičný priebeh - taniere nahradili vojenské ešusy, odborne tiež nazývané vojenský riad trojdielny. Nakoniec zvíťazilo družstvo nrtm. Miroslava Mavráka.

npor. Anton NOVOTNÝ

S Ú D N I Č K A

P R Í B E H

Mário nenastupoval na výkon povinnej služby s nadšením. Vôbec sa mu to nehodilo. Chcel ísť pracovať do zahraničia, a tak povolávací rozkaz mu pokazil náladu. O to viac ho však potešilo rozhodnutie o skrátení základnej služby na šesť mesiacov. Neveril, že sa to bude týkať aj jeho nástupného termínu. Taká dobrá správa sa musí zapíť. Na vychádzke padlo pár pív a aj niečo tvrdé.

Paragraf 279

Po návrate do útvaru v čase okolo 22.45 hod. potužený alkoholom zobudil spiacich vojakov základnej služby a od Petra žiadal jedlo. Keď mu Peter nemohol hneď vyhovieť, začal dvíhať a zhadzovať konštrukcie postelí. Pri tejto „demo-lácii“ posteľ spôsobila Petrovi ľahké zranenie, a to pomliaždenie ľavého ramena, ktoré si vyžiadalo lekárske ošetrenie. Na hrmot a hluk zareagoval pomocník dozorného roty a pri-volal dozorného útvaru.

Nasledovalo skrátené vyšetrovanie, na základe ktorého bol Mário obvinený z trestného činu porušovania práv a chránených záujmov vojakov podľa paragrafu 279. Na hlav-nom pojednávaní sa bránil, že postele sú opotrebované, a pri „nepatrnom“ postrčení spadli. Akosi pozabudol na to, že tento nepatrný pohyb spôsobil pád piatich postelí. Samosud-ca došiel k záveru, že obžalovaný nútil vojaka Petra k osob-ným úsluhám a obmedzoval ho, čím naplnil znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Štvormesačný podmie-nečný trest mu bude pripomínať, že vyžadovanie osobných úsluh nie je v súlade s vojenskými povinnosťami.

Plk. JUDr. Vladimír PETEJA

Po skončení štúdií na vojenskej vysokej škole kdesi na Ukra-jine, v časoch Sovietskeho zväzu, dostal perspektívny mladý dôstojník kádrový rozkaz, ktorým bolo rozhodnuté, že mu je súdené vykonávať funkciu náčelníka klubu v útvere Západného vojenského okruhu. Aj keď mu získané vzdelanie priamo u nášho východného vzoru zaručovalo, že ho čaká skvelá karié-ra, nadporučík spokojný nebol.

Východniar

Napriek svojmu proklamovanému, aspoň to pri kádrových pohovoroch vždy zdôrazňoval, marxistickému presvedčeniu, nechcelo sa mu slúžiť 800 kilometrov od rodného Zemplína. Žia-dosti o preloženie končili zakaždým zamietavým stanoviskom. Vlast' ho jednoducho potrebovala na západnej hranici. Všetko sa však zmenilo v jedno sychravé ráno počas veliteľsko-štábneho cvičenia v priestore Opičích hôr. Náš, teraz už kapitán, po preb-denej (precvičenej) noci presúval kolónu piatich štábných vozi-diel. Odrazu pri nich zastala nablýskaná čierna limuzína - známa šesťstotrinásťka veliteľa okruhu. Malý-veľký veselý gene-rál, povestný svojou hyperaktivitou a puntičkárstvom, razantne zastavil prvé vozidlo kolóny. Kapitán, patrične neustrojený, podal hlásenie a na generálovu otázku, „prečo na prvom vozid-le kolóny neblíkajú maják,“ razantne odpovedal: „Súduh generál, ja na maličkostiach nebazírujem!“ Ak si niekto zo starších pamätá známeho veselého generála, dokáže si predstaviť jeho reakciu. Inými slovami, po tejto „demonštrácii“ veliteľskej neschopnosti sa mu do mesiaca splnil sen - odišiel slúžiť „za trest“ na východné Slovensko, priamo do Michaloviec.

Bernard ROŠTECKÝ

Autor výroku: B. Pascal	druh Fatimy	výrobky z mlieka	cuzopasný hmyz (vlasy)	št. značka lietadiel Libérie	POMÔCKY: Anat, El Terén atto	kemping (hovor.)	ozn. lietadiel Antonov	Národná knižnica (skr.)	slušnosť, ohľaduplnosť	Obrana	rastlina s drob. žltými kvietkami	pätiarska skratka	druh palmy	námestie s trhom (hovor.)
osobitne, samostatne, zväšť					hrana (hovor.) mužské meno					naše vydavateľstvo načím (nár.)				
1														
lat. skr. súhv. Baran (Aries)				východisko- vé miesto pohrebna hostina			malý lvo	kryha, po česky súkam (zastar.)				vietnamsky mys juhoamer. kukučka		
rozrývaj			kto robí kópie strážne zvieria								sta nedobry			
Obrana	bývalý textilný podnik	naparuj slov. bás. a režisér				EČV okr. V. Krtíš vytýčený			fúkalo, dulo	spôsob plávania skutok, po latin.				
opotrebovanie povrchu trením					často tkali chránená kraj.oblasť							púta vábi	likér z kvasenej ryže	
veľký strach, hrôza				obsahujúci chróm čin								popevok cesta lietadlom		
on, po nemecky			slovko úcty v st. Ázii ľaľa				ťažký priemysel (skr.)	značka astátu Cervený kríž (skr.)			st. rímsky domáci bôžik valuta (skr.)			
2														
staroegyptská bohyňa vojny					otecko (hovor., z maď.)					útok (kniž.)				

Obrana súťaž

Modernizovaný vrtuľník Mi-17

Vzdušné sily OS SR pristúpili k modernizácii vrtuľníkov Mi-17, aby tieto výkonné stroje spĺňali kritériá na spoločné pôsobenie so vzdušnými silami a prostriedkami NATO a zodpovedali požiadavkám ICAO. Základná konštrukcia, pohonný systém a výzbroj zostali zachované. Modernizované stroje dostali novú avioniku – prijímač družicového navigačného systému GPS Trimble TNL-2101, prijímač rádionavigačného systému TACAN AN/ARN-153, prijímač VIR-32 pre systémy VOR, DME, ILS a MB. Výstupné údaje sa zobrazujú na viacúčelovom displeji MFD-255SK na palubnej doske. Komunikačný systém doplnila rádiostanica AN/ARC-210 a pribudol aj identifikačný odpovedač APX-100, nový variometer, rádiovýškomer, havarijný zapisovač a núdzový rádiomaják. Pasívnu ochranu značne zlepšili pancierové panely namontované pred pilotnou kabínou, vnútorná pancierová priehradka a vnútorné kevlarové obloženie. Väčšie vonkajšie prídavné nádrže prispeli k zvýšeniu doletu a vytrvalosti letu.

– ag –

Foto Miroslav GYŮRÖSI

Správne odpovede z OBRANY č. 3/2004

- č. 1 Tri motory
- č. 2 Joint Task Force 2
- č. 3 19 percentami

Správne odpovede z OBRANY č. 4/2004

- č. 1 3 600 kg
- č. 2 P-3C Orion
- č. 3 Levice, Martin a Nitra

Pri výrobe OBRANY č. 5 zaúradoval tlačiarenský škriatok, preto teraz uvádzame aj správne odpovede na súťažné otázky z OBRANY č. 3/2004.

Výherca súťaže z Obrany č. 4/2004

Adam Lisay, Tlmače

Výherca krížovky z Obrany č. 4/2004

Aurel Sloboda, Košice

Otázka č. 1

Ako sa zobrazujú výstupné údaje z navigačných systémov v modernizovanom vrtuľníku Mi-17?

Otázka č. 2

Akým leteckým vizuálnym informačným systémom je vybavené Centrum riadenia vzdušných operácií (CRVO) vo Zvolene?

Otázka č. 3

Do akej operácie vyslala Slovenská republika jednotku s vrtuľníkmi Mi-17?

Odpoveď spolu so spiatočnou adresou pošlite na korešpondenčnom lístku najneskôr do 12. 4. 2004 na adresu redakcie:

Redakcia Obrana – Armáda, Vydavateľská a informačná agentúra MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

Letecké dni

SIAD 2004

12. - 13. júna 2004

Letisko M. R. Štefánika v Bratislave
Slovenská republika

**Najväčšia
letecká šou**
**Viac ako
sto lietadiel**

Organizátori:

Ministerstvo obrany SR
Ministerstvo dopravy,
pošt a telekomunícií SR
Ministerstvo zahraničných vecí SR
Slovenská správa letísk
Letové prevádzkové služby SR
Slovenský letecký zväz

**6. medzinárodná výstava
obrannej techniky**

**IDEE
2004**

5. - 8. 5. 2004

Výstaviisko TMM Trenčín

• zbrane a munícia • tanky, vozidlá a dopravné prostriedky • letecká technika • velenie a prieskum
• zabezpečovacia technika • pozorovacie značkovacie prostriedky • prostriedky na ošetrovanie
a opravy techniky a pre MTZ • prostriedky na prípravu vojenských a policajných profesionálov • zabezpečenie
a ochrana osôb • rádiolokačné a navigačné prijímače a vysielace • analýza a spracovanie rádiotechnických signálov

www.idee.sk

Foto Miroslav GYÜRÖSI